

System medzinárodného štandardného čísla knihy

PRÍRUČKA POUŽÍVATEĽA SYSTÉMU ISBN

Medzinárodné vydanie
Piate vydanie

Slovenská národná knižnica
Národná agentúra ISBN v SR
Martin 2006

Najaktuálnejšia verzia Príručky používateľa systému ISBN bude k dispozícii na webovej stránke Medzinárodnej agentúry ISBN:
<http://www.isbn-international.org>

ISBN-13: 978-80-89023-89-9

ISBN-10: 80-89023-89-4

© 2006 Slovenská národná knižnica - Národná agentúra ISBN v SR

Prvé slovenské vydanie

© Preklad: Jarmila Majerová

ISBN 3-88053-113-7

© 2005 Medzinárodná agentúra ISBN

Staatsbibliothek zu Berlin – Preussischer Kulturbesitz.

Piate vydanie

Povolenie sa udeľuje na vytlačenie akéhokoľvek materiálu z tejto brožúry s uvedením použitého zdroja a dve kópie manuálu je potrebné zaslať do Medzinárodnej agentúry ISBN.

Obsah

Predhovor k piatemu vydaniu	5
1. Stručne z histórie	6
2. Výhody používania systému ISBN	7
3. Funkcia a používanie ISBN	8
4. Štruktúra ISBN	10
4.1 Prefix	10
4.2 Identifikátor registrujúcej skupiny	10
4.3 Identifikátor žiadateľa (vydavateľa)	11
4.4 Identifikátor titulu	11
4.5 Kontrolná číslica	11
4.6 Rozloženie blokov	13
5. Použitie ISBN	18
5.1 Všeobecnosti	18
5.2 Zmeny v publikáciách	18
5.3 Faksimilové vydania	18
5.4 Publikácie v rozličných formách produktu	18
5.5 Publikácie s voľnými listami	18
5.6 Viacväzkové publikácie	18
5.7 Edičný plán	19
5.8 Publikácie viacerých vydavateľov	19
5.9 Publikácie predávané alebo distribuované agentami	19
5.10 Zlúčenie dvoch vydavateľov	19
5.11 Pripojenie kompletného skladu a práv na vydanie	20
5.12 Vydavateľia s viacerými miestami vydania	20
5.13 Registre ISBN a sprievodné metadáta	20
5.14 ISBN sa nikdy nesmie použiť viackrát	21
6. ISBN pre elektronické publikácie a vzdelávací/inštruktážny softvér	22
6.1 ISBN pre elektronické publikácie	22
6.2 ISBN pre softvérové produkty	22
6.3 Princípy pridelovania ISBN elektronickým publikáciám a softvérovým produktom	22
7. ISBN pre publikácie tlačené na požiadanie	24
8. Umiestnenie a zobrazenie čísla ISBN na publikáciách	25
8.1 Všeobecnosti	25
8.2 ISBN vo forme čiarového kódu	26
8.3 Päťmiestny číselný dodatkový kód	26
8.4 Poskytovanie čiarového kódu EAN.UCC pre ISBN — pokyny pre dodávateľov filmových predlôh	27
8.5 Algoritmus generovania ISBN a čiarového kódu EAN.UCC	27

9. Riadenie a správa systému ISBN	28
9.1 Všeobecnosti	28
9.2 Správa na medzinárodnej úrovni	28
9.3 Registrujúce agentúry ISBN	29
9.4 Správa na úrovni vydavateľov	29
10. Vydavatelia, ktorí nie sú členmi systému ISBN	31
11. Praktické využitie ISBN	32
12. ISBN a EAN	34
13. ISBN a ostatné identifikátory	35
13.1 DOI	35
13.2 GTIN	36
13.3 Internetovské identifikátory: URN	36
13.4 ISAN a V-ISAN	37
13.5 ISMN	38
13.6 ISRC	39
13.7 ISSN	39
13.8 ISTE	40
13.9 ISWC	41
14. ONIX	42
15. Publikácie	43
Odpovede na najčastejšie otázky o systéme ISBN	44
Výťah z <i>Odporúčaní na implementáciu 13-miestnych ISBN</i>	50
Medzinárodné odporúčania pre projektantov systémov	56

Predhovor k piatemu vydaniu

Medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN) zaznamenalo výrazný úspech od začatia jeho používania vo Veľkej Británii v roku 1968 ako "Štandardné číslo knihy" (SBN). V priebehu roka sa štandardné číslo knihy (SBN) zmenilo na medzinárodné štandardné číslo knihy a z deväťmiestneho čísla sa rozšírilo na desaťmiestne. Po schválení medzinárodného štandardu 2108 Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO) v roku 1970 zodpovednosť za medzinárodnú koordináciu systému ISBN prevzala Medzinárodná agentúra ISBN v Berlíne, jeden z útvarov Berlínskej štátnej knižnice. V súčasnosti má systém ISBN 166 členských krajín.

Používanie ISBN spolu s rozvojom a rozšírením elektronických publikácií dalo podnet na vznik otázok týkajúcich sa celkovej kapacity súčasného systému ISBN vo forme desaťmiestnych čísel. Došlo k rozhodnutiu zrevidovať štandardné používanie verzie čísla ISBN v tvare kódu EAN/Bookland ako nového trinásťmiestneho identifikátora, aby sa zabezpečila kapacita na mnoho rokov dopredu. Zvažovali sa viaceré možnosti, ale táto bola považovaná za najvhodnejšie riešenie vzhľadom k tomu, že na trhu bolo číslo ISBN vo forme čiarového kódu dobre známe. Okrem toho, pravidlá Medzinárodnej asociácie číslovania tovarov EAN.UCC pre čiarové kódovanie potvrdili pripravenosť poskytnúť dodatkové trojmiestne prefixy EAN, ktoré budú efektívne garantovať budúcu kapacitu systému.

Počas procesov revízie sa naskytla možnosť preskúmať a znova definovať materiály, ktoré sú vhodné na identifikáciu pomocou čísla ISBN. Nový štandard zahŕňa kapitoly z kníh, dokonca články (pokiaľ sú dostupné samostatne) ako predmet pridelenia ISBN. V príručke je zahrnutá rozsiahla časť týkajúca sa odpovedí na najčastejšie otázky, ktorá má pomôcť používateľom pri správnom používaní číslovacieho systému a rovnako tak pokyny na implementáciu trinásťmiestneho ISBN. Používateľom ONIXu je venovaná časť, ktorá špecifikuje základné metadáta pre ISBN. Okrem toho, z dôvodu vytvorenia pevného základu do budúcnosti, sa systém ISBN stáva oficiálnou členskou organizáciou, podporovanou z príspevkov od všetkých lokálnych agentúr. Podrobnejšie informácie o novej riadacej štruktúre obsahujú samostatné dokumenty.

Príručka používateľa systému ISBN podáva výklad štandardu schváleného Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO); tlmočí jeho všeobecné ustanovenia do konkrétnych odporúčaní a poskytuje ilustratívne príklady. Príručka vychádza súčasne s vydaním nového štandardu ISO ako pomôcka agentúram a vydavateľom v prechodnom období do 1. januára 2007 a na získanie praxe v podmienkach nového záberu a princípov pridelenia ISBN. Zvlášť podrobnejšie informácie o produktoch, ktoré prichádzajú do úvahy, elektronické publikácie atď., sú prístupné používateľom — nespájajú sa so žiadnym dátumom alebo konečným termínom.

Na príprave tejto používateľskej príručky sa podieľali členské agentúry ISBN. Obsahuje množstvo údajov od medzinárodných zástupcov pracovnej skupiny na revíziu ISO 2108, pod pod vynikajúcou koordináciou Stelly Griffiths (UK ISBN Agency); prispievateľom patrí zaslúžené uznanie od celej komunity systému ISBN.

Je potrebné uviesť, že vzhľadom na skutočnosť, že používanie ISBN je dynamická záležitosť, bude príručka v budúcnosti aktualizovaná. Aj napriek tomu, prichádza do úvahy ako spoľahlivý sprievodca na najbližších desať rokov.

Január 2005, Berlín

Hartmut Walravens

1. Stručne z histórie

Otázka potreby a realizácie medzinárodného číslovacieho systému pre knihy sa po prvý raz prediskutovala na tretej medzinárodnej konferencii o výskume knižného trhu a racionalizácii knižného obchodu, ktorá sa konala v novembri 1966 v Berlíne.

V tom čase mnohí európski vydavatelia a knižní distribútori začali uvažovať o využití výpočtovej techniky v procesoch objednávania a revízie skladov a ukázalo sa, že nevyhnutnou podmienkou efektívneho fungovania automatizovaného systému pre túto oblasť je zavedenie jednoduchého čísla pre každú vydanú publikáciu.

Systém, ktorý spĺňal túto požiadavku a ktorý sa stal známym ako systém Medzinárodného štandardizovaného číslovania kníh (ISBN), vznikol na základe systému číslovania kníh, ktorý fungoval vo Veľkej Británii od roku 1967 a v USA od roku 1968 (vo Veľkej Británii ho prvýkrát začala používať firma J. Whitaker & Sons, Ltd. a v USA firma R. R. Bowker).

V tom istom čase Technický výbor č. 46 Medzinárodnej organizácie pre štandardizáciu (ISO) ustanovil pracovnú skupinu, ktorej úlohou bolo preskúmať britský systém a možnosti jeho uplatnenia na medzinárodnej úrovni.

V rokoch 1968 a 1969 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí predstaviteľov európskych krajín a USA a správy z jednotlivých zasadnutí boli rozoslané všetkým členským krajinám ISO.

Výsledkom stretnutí sa v roku 1970 stalo schválenie Medzinárodného štandardného čísla knihy (ISBN) ako štandardu ISO 2108¹. V roku 1992 tretie vydanie tohto štandardu nahradilo druhé vydanie z roku 1978.

Cieľom medzinárodného štandardu je koordinácia a štandardizácia medzinárodného využívania ISBN za účelom jednoznačnej identifikácie konkrétneho titulu alebo určitého vydania titulu konkrétneho vydavateľa.

Pôvodný štandard sa revidoval v závislosti od toho, ako sa knihy a knihám podobné publikácie začali vyskytovať v nových formách nosičov a systém sa v súčasnosti využíva vo viac ako 160 krajinách.

Od roku 2001 sa pracovná skupina zložená z členov nominovaných z národných štandardizačných organizácií, reprezentujúca agentúry ISBN, vydavateľov, kníhkupcov, knižnice a dodávateľov systémov, podieľala na príprave štvrtého vydania štandardu. Do dnešného dňa predstavuje štvrté vydanie štandardu pravdepodobne najroziahlejšiu revíziu ISBN. Zväčšila sa číslovacia kapacita systému, špecifikovali sa metadáta, ktoré by mali byť dodané pri prideľovaní čísla ISBN, rozpracovali sa pravidlá pre riadenie a správu systému a rovnako sa špecifikoval registračný úrad pre štandard. V rámci úspešného dosiahnutia tohto cieľa sa štruktúra a dĺžka čísla ISBN zmenila po prvýkrát od jeho používania.

Príručka podáva výklad o fungovaní systému a o krokoch, ktoré je potrebné urobiť na to, aby sa zabezpečilo správne prideľovanie čísla ISBN a poskytuje odporúčania na prechodné obdobie z desaťmiestnej štruktúry na novorozširujúce sa číslo ISBN.

¹ Dostupný v každej národnej štandardizačnej organizácii.

2. Výhody používania systému ISBN

- ISBN je jednoznačný medzinárodný identifikátor monografických publikácií; pridelovanie čísla nahrádza manipuláciu so záznamami obsahujúcimi dlhý bibliografický popis. Jeho používanie šetrí čas i pracovné sily, zabráňuje sa chybám pri kopírovaní.
- ISBN umožňuje zostavovať a aktualizovať adresáre pre knižný obchod a bibliografické databázy, napr. katalógy kníh v tlači (books-in-print). Zjednodušuje sa dostupnosť k informáciám o konkrétnych knihách.
- Objednávanie a distribúcia kníh sa vykonáva prevažne pomocou ISBN; je to rýchla a účinná metóda.
- Číslo ISBN je strojom čitateľné vo forme trinásťmiestneho číselného čiarového kódu EAN.UCC. Je to rýchla metóda, pri ktorej sa vylučujú chyby.
- ISBN sa vyžaduje v súvislosti s používaním elektronických pokladní v knihkupectvách.
- Riadenie a správa autorských práv sa vykonáva prevažne na základe ISBN.
- Pomocou ISBN sa vykonáva zhromažďovanie obchodných dát. To umožňuje monitorovať rozdielne výsledky úspechu rozličných foriem produktu a vydaní publikácií, rovnako aj možnosť porovnania rozličných tematických oblastí a dokonca rozličných vydavateľstiev.
- Výpožičný proces je v mnohých krajinách založený na využívaní ISBN. Takéto metódy umožňujú autorom a ilustrátorom obdržať platby v závislosti od toho, koľkokrát sa ich knihy vo verejných knižniciach zapožičajú.

3. Funkcia a uplatnenie ISBN

Medzinárodné štandardné číslo knihy je známe vo viac ako 160 krajinách na celom svete ako stručné a zrozumiteľné identifikačné číslo, ktoré je za určitých okolností čitateľné strojom. ISBN jednoznačne označuje konkrétnu monografickú publikáciu, a preto by ju malo sprevádzať od jej vzniku. ISBN slúži ako základný nástroj na produkciu, distribúciu, analýzu trhu a systémy zhromažďovania bibliografických dát na knižnom trhu a má rovnako zásadný význam pre informačné riadenie knižníc.

Ak sa vyskytnú dokumenty spadajúce do rámca pôsobnosti toho-ktorého číslovacieho systému (napr. zdroje na pokračovanie a pokračujúce integrujúce zdroje, ktoré bližšie určuje ISSN, a tlačené hudobniny, ktoré bližšie určuje ISMN), vtedy sa musí jednotlivý systém použiť. Ak je vhodné, takéto identifikátory by sa mali použiť v spojitosti s ISBN (pozri tiež časť 13.1). Podrobnejšie informácie o ostatných typoch identifikátorov obsahuje časť 13.

Čísla ISBN sa pridávajú monografickým publikáciám a určitým druhom súvisiacich produktov, ktoré sú verejne dostupné, či už sú tieto publikácie a súvisiace produkty dostupné bezplatne alebo za určitú cenu. Okrem toho, jednotlivé časti (napr. kapitoly) monografických publikácií alebo vydaní alebo články zdrojov na pokračovanie, ktoré sú dostupné samostatne, môžu taktiež ako identifikačné číslo používať ISBN. Čo sa týka rozličných formátov, ktoré sú dostupné, nie je dôležité, v akej fyzickej forme je obsah dokumentovaný a distribuovaný; ale každá forma produktu by mala byť identifikovaná samostatne.

Niektoré príklady typov monografických publikácií, ktorým **bude pridelené** číslo ISBN:

- tlačené knihy a brožúry
- publikácie v Braillovom písme
- publikácie, ktoré vydavateľ nemá v úmysle pravidelne aktualizovať alebo vydávať na pokračovanie
- samostatné články² alebo konkrétne vydania zdrojov na pokračovanie (ale nie zdroj na pokračovanie ako celok)
- mapy
- vzdelávacie/inštruktážne filmy, videá a diapozitívy
- zvukové knihy na kazetách alebo na CD alebo na DVD (hovoriace knihy)
- elektronické publikácie, buď na fyzických nosičoch (napr. strojom čitateľné pásky, diskety, CD-ROMy), alebo na internete
- digitalizované kópie tlačených monografických publikácií
- mikroformy publikácií
- vzdelávací alebo inštruktážny softvér
- zmiešané publikácie, ktorých hlavnú zložku tvorí text

² Ak sú konkrétne články od vydavateľa dostupné samostatne, posudzujú sa ako monografické publikácie a bude im pridelené číslo ISBN. Neplatí to v prípade zvláštnych odtlačkov, ktoré si objedná autor(ri) článku na svoje vlastné distribučné účely.

Niektoré príklady typov materiálov, ktorým **nemožno** prideliť číslo ISBN:

- zdroje na pokračovanie³ považované vo svojom celku za bibliografické subjekty (samostatné vydania môžu mať pridelené čísla ISB)
- abstrahované subjekty⁴, napr. textové práce a iné abstrahované výtvyry intelektuálneho alebo umeleckého charakteru
- tlačené materiály s krátkodobou účinnosťou, napr. reklamné materiály a pod.
- tlačené hudobniny
- umelecké tlače a umelecké súbory bez titulnej strany a textu
- osobné dokumenty (napr. elektronický životopis alebo osobnostné profily)
- pohľadnice
- hudobné zvukové nahrávky
- softvér, ktorý je určený na iný účel ako vzdelávací alebo inštruktážny
- elektronické vestníky
- elektronická pošta a iná elektronická korešpondencia
- hry.

Ďalšie informácie, vrátane posúdenia konkrétneho typu produktu z hľadiska pridelenia alebo nepridelenia ISBN, poskytnie miestna registrujúca agentúra ISBN.

³ Publikácia, ktorá je tlačaná priebežne bez vopred určeného ukončenie. Takáto publikácia je zvyčajne tlačaná v postupných alebo súhrnných vydaniach, ktoré majú vo všeobecnosti číselné a/alebo chronologické označenie. Typické príklady zahŕňajú seriálové publikácie, napr. noviny, časopisy, odborné časopisy, magazíny atď. a integrujúce zdroje, napr. aktualizované publikácie s voľnými listami a aktualizované webové stránky. Samostatné články alebo konkrétne vydania, ktoré sú dostupné samostatne, sa posudzujú ako monografické publikácie a môžu byť identifikované číslom ISBN.

⁴ Napríklad, každá osobitná forma produktu románu *Starec a more* má nárok na pridelenie čísla ISBN, ale románu, ako abstrahovanému textovému dielu, samostatné číslo ISBN nebude pridelené.

4. Štruktúra ISBN

Od 1. januára 2007 národné agentúry ISBN budú poskytovať len čísla ISBN pozostávajúce z trinástich číslic, ktoré obsahujú tieto prvky:

- prefix
- identifikátor registrujúcej skupiny
- identifikátor žiadateľa (vydavateľa)
- identifikátor titulu
- kontrolná číslica

V tlačenej podobe číslu ISBN vždy predchádzajú písmená "ISBN".

Poznámka: V krajinách, kde sa nepoužíva latinka, sa môže použiť skratka pre „medzinárodné štandardné číslo knihy“ v miestnom písme **v spojení** s požadovaným označením ISBN v latinke.

Číslo ISBN je rozdelené do piatich prvkov, pričom tri z nich majú premenlivú dĺžku; prvý a posledný majú pevnú dĺžku. Pri zobrazení *v okom čitateľnej forme* musia byť prvky od seba viditeľne oddelené spojovníkmi alebo medzerami:

ISBN 978-0-571-08989-5

alebo

ISBN 978 0 571 08989 5

Poznámka: Použitie spojovníkov alebo medzier nemá žiadny lexikálny význam a sú zobrazené len na zjednodušenie čitateľnosti.

Počet číslic druhého, tretieho a štvrtého prvku čísla ISBN (identifikátor registrujúcej skupiny, identifikátor žiadateľa (vydavateľa), identifikátor titulu) je premenlivý. Dĺžka identifikátora registrujúcej skupiny a identifikátora žiadateľa (vydavateľa) súvisí s očakávanou publikačnou produkciou registrujúcej skupiny alebo konkrétneho žiadateľa (vydavateľa). Ak je dĺžka týchto prvkov malá, značí to, že očakávanou publikačnou produkciou registrujúcej skupiny alebo žiadateľa (vydavateľa), alebo obidvoch, bude veľké množstvo publikácií.

4.1 Prefix

Prvým prvkom čísla ISBN je trojmiestne číslo, ktoré prideliuje Medzinárodná asociácia číslovania tovarov (EAN International). Asociácia už začala prideliovať prefixy 978 a 979, ale v budúcnosti bude zrejme potrebné prideliovanie ďalšieho prefixu na zabezpečenie ďalšej kapacity systému ISBN.

PRÍKLAD: 978

4.2 Identifikátor registrujúcej skupiny

Druhý prvok čísla ISBN identifikuje krajinu, zemepisnú alebo jazykovú oblasť, ktorá je účastníkom systému ISBN. Niektorí členovia systému ISBN tvoria jazykové oblasti (napr. číslo registrujúcej skupiny 3 = nemecká jazyková skupina); iní tvoria regionálne jednotky (napr. číslo registrujúcej skupiny 982 = Južný Pacifik). Dĺžka tohto prvku je premenlivá, ale môže obsahovať najviac päť číslic.

Všetky identifikátory registrujúcej skupiny prideluje medzinárodná agentúra ISBN.

PRÍKLAD: 978-0

4.3 Identifikátor žiadateľa (vydavateľa)

Tretí prvok čísla ISBN identifikuje konkrétneho vydavateľa alebo nakladateľa v rámci registrujúcej skupiny. Dĺžka tohto prvku je premenlivá v priamom vzťahu k očakávanej publikačnej produkcii vydavateľa a môže obsahovať najviac sedem číslic. Vydavateľom s najvyššou očakávanou publikačnou produkciou sa pridelujú najkratšie identifikátory žiadateľa (vydavateľa) a naopak.

Potenciálni žiadatelia sa obracajú na skupinovú agentúru ISBN zodpovednú za riadenie systému ISBN v danej krajine, zemepisnej alebo jazykovej skupine, podľa oficiálneho sídla vydavateľa, aby im pridelila identifikátory žiadateľa (vydavateľa), ktoré budú pre nich jedinečné. Akonáhle vyčerpajú blok čísel ISBN, ktoré sú spojené s ich identifikátorom žiadateľa (vydavateľa), pridelí sa im dodatkový identifikátor, ktorý zabezpečí ďalšie pridelovanie čísel ISBN.

PRÍKLAD: 978-0-11

4.4 Identifikátor titulu

Štvrtý prvok čísla ISBN identifikuje konkrétne vydanie publikácie konkrétneho vydavateľa. Dĺžka tohto identifikátora je premenlivá v priamom vzťahu k očakávanej publikačnej produkcii príslušného vydavateľa a môže obsahovať najviac šesť číslic. Vydavateľom s najvyššou očakávanou publikačnou produkciou sa pridelujú najdlhšie identifikátory titulu a naopak. Aby sa zabezpečilo zachovanie správnej dĺžky čísla ISBN, prázdne (nevyužitú) číslice sa vyjadrujú vodiacimi nulami.

PRÍKLAD 978-0-11-000222

4.5 Kontrolná číslica

Piatym prvkom čísla ISBN je kontrolná číslica. Vypočítava sa podľa algoritmu modulu 10.

Každá z prvých 12 číslic čísla ISBN sa striedavo vynásobí číslom 1 a 3. Kontrolná číslica sa rovná 10 mínus zvyšok zostávajúci z vydelenia výsledného čísla vážených produktov prvých 12 číslic číslom 10 s jednou výnimkou. Ak je z výsledkov výpočtu zrejmá kontrolná číslica 10, skutočná kontrolná číslica bude 0.

Na výpočet kontrolnej číslice pre číslo ISBN 978-0-11-000222-? použite tieto kroky:

Krok 1: Určite výsledné číslo vážených produktov prvých 12 číslic čísla ISBN (pozri nasledujúca tabuľka).

	Prefix			Ident. registr. skupiny	Identif. žiadateľa		Identifikátor titulu						Kontr. čísl.	Výsledok
	9	7	8		0	1	1	0	0	0	2	2		
ISBN	9	7	8	0	1	1	0	0	0	2	2	2	?	
Váha	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	-	
Produkt	9	21	8	0	1	3	0	0	0	6	2	6	-	56

Krok 2: Vydeľte výsledné číslo vážených produktov prvých 12 číslic čísla ISBN vypočítané v kroku 1 číslom 10 a určite zvyšok.

$$56 / 10 = 5 \text{ zvyšok} = 6$$

Krok 3: Odpočítajte zvyšok vypočítaný v kroku 2 od čísla 10. Výsledný rozdiel predstavuje hodnotu kontrolnej číslice s jednou výnimkou. Ak je zvyškom z kroku 2 číslo 0, kontrolná číslica bude 0.

$$10 - 6 = 4$$

Kontrolná číslica = 4

ISBN = 978-0-11-000222-4

Nasledujúci matematický vzorec predstavuje alternatívny spôsob vyjadrenia výpočtu kontrolnej číslice:

Kontrolná číslica = modul 10 (10 – [modul 10 {výsledné číslo vážených produktov prvých 12 číslic čísla ISBN}])

Kontrolná číslica = modul 10 (10 – [modul 10 {56}])

Kontrolná číslica = 4

Aby bolo číslo ISBN platné, musí byť súčet výsledného čísla vážených produktov prvých 12 číslic a kontrolnej číslice deliteľný číslom 10 bezo zvyšku.

Poznámka: Dĺžka identifikátora registrujúcej skupiny, žiadateľa (vydavateľa) a titulu je premenlivá a nemusí byť vždy rovnaká ako v uvedenom príklade. Nie všetky kombinácie registrujúcej skupiny a vydavateľa (žadateľa) sú platné. Pozri časť *Rozloženie blokov* pre informácie o vzorci potrebnom na potvrdenie platnosti a rozdelenia čísla ISBN.

Kontaktujte miestnu registrujúcu agentúru, ktorá Vám bude nápomocná pri výpočte vašich čísel ISBN, alebo vám poskytne zoznamy dopredu vypočítaných čísel ISBN alebo softvér, ktorý umožní výpočet vašich čísel ISBN.

4.6 Rozloženie blokov

Bloky sa pridelujú vzhľadom k očakávanému dopytu (napr. šírka vydavateľského programu) v rámci konkrétneho zemepisného alebo jazykového zoskupenia. Niekoľko identifikátorov registrujúcich skupín uchováva v rezerve Medzinárodná agentúra ISBN na zabezpečenie budúcej kapacity. Medzinárodná agentúra ISBN ich bude pridelovať podľa nevyhnutnosti, ak bloky v niektorom konkrétnom zoskupení nebudú postačovať. Okrem toho, bloky žiadateľa (vydavateľa) v rámci registrujúcej skupiny, ktoré už boli určitým zemepisným alebo jazykovým zoskupeniam pridelené, môžu ostať nedefinované na uspokojenie budúcich potrieb.

Podrobnosti o metadátach blokov registrujúcich skupín a žiadateľov (vydavateľov) sú dostupné v Medzinárodnej agentúre ISBN a umožňujú validáciu súčasne pridelených blokov. Nie všetky kombinácie registrujúcich skupín a žiadateľov (vydavateľov) sú platné. Informácie o vzorci (ktorý využíva úlné metadáta skupiny a žiadateľa (vydavateľa)), ktorý sa požaduje na rozdelenie čísla ISBN do jednotlivých častí, pozri ďalej. Pozri časť *Kontrolná číslica* pre informácie ohľadom výpočtu a overenia platnosti kontrolnej číslice.

Počet číslic v každom identifikátore čísla ISBN pre registrujúcu skupinu, žiadateľa (vydavateľa) a titul má premenlivú dĺžku, hoci počet číslic obsiahnutý v týchto troch prvkoch je vždy 9. Týchto 9 číslic spolu s 3-miestnym číslom prefixu a kontrolnou číslicou tvorí 13-miestne číslo ISBN. Počet číslic v identifikátore registrujúcej skupiny a identifikátore žiadateľa (vydavateľa) sa bude meniť v závislosti od publikačnej produkcie konkrétnej registrujúcej skupiny alebo žiadateľa (vydavateľa). Registrujúce skupiny, pri ktorých sa očakáva vysoká produkcia monografických publikácií, dostanú skupinové čísla zložené z jednej alebo dvoch číslic. Vydavateľom, pri ktorých sa očakáva vysoká publikačná činnosť, sa pridelia čísla žiadateľa (vydavateľa) zložené z dvoch alebo troch číslic.

Poznámka: Počet číslic špecifikovaný a pridelený registrujúcim skupinám a žiadateľom (vydavateľom) v rámci prefixu 978 nemôže byť smerodajný pri predvídaní tých prefixov, ktoré sú špecifikované a pridelené v rámci budúcich prefixov (napr. prefix 979). Rozdelenia registrujúcich skupín a žiadateľov (vydavateľov) pre budúce prefixy bude odrážať históriu pridelenia a plánované pridelenia pre celý systém prefixov posudzovaný hromadne.

Určenie vnútorného rozloženia 13-miestneho čísla ISBN pozostáva z dvoch krokov: po prvé, určiť registrujúcu skupinu pomocou pravidiel pre prefixy pridelené pre číslo ISBN; po druhé, určiť žiadateľa (vydavateľa) a dĺžku identifikátora titulu pomocou pravidiel pre registrujúce skupiny. Pravidlá pre registrujúce skupiny sú dostupné v Medzinárodnej agentúre ISBN.

Tabuľka 1 ilustruje rozloženie blokov registrujúcich skupín v rámci prefixu 978. Akýkoľvek ďalší prefix EAN.UCC definovaný na používanie v rámci systému ISBN bude mať pravidlá pre registrujúce skupiny dostupné v Medzinárodnej agentúre ISBN prednostne pred pridelením ľubovoľnej registrujúcej skupiny v rámci prefixu EAN.UCC. *Dôrazne sa odporúča pravidelne kontrolovať v Medzinárodnej agentúre ISBN možné doplnky alebo zmeny pravidiel pre registrujúce skupiny.*

Tabuľka 1 — Rozloženie blokov registrujúcich skupín v rámci prefixu 978

Prefix	Bloky registrujúcich skupín	Dostupné čísla na registrujúcu skupinu
978	0-5	100 000 000
	6	(nedefinovaný blok)
	7	100 000 000
	80-94	10 000 000
	950-989	1 000 000
	9900-9989	100 000
	99900-99999	10 000

Tabuľka 2 ilustruje odvodzovanie štruktúry registrujúcej skupiny pre prefix 978, ktorý sa prideliť číslu ISBN. Preskúmanie 5 číslic, ktoré nasledujú za prefixom, umožní určenie dĺžky prvku registrujúcej skupiny. Akonáhle je známa dĺžka registrujúcej skupiny, môže sa odvodiť skupina žiadateľa (vydavateľa).

Tabuľka 2 — Metóda odvodzovania štruktúry registrujúcej skupiny pre prefix 978

Ak je 5 číslic nasledujúcich po prefixe z intervalu:	Dĺžka registrujúcej skupiny je:	Rozdelenie prefixu a registrujúcej skupiny by sa malo vyskytnúť za nasledujúcimi číslicami a súvisiacimi prvkami
00000-59999	1	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina)
60000-69999	0 (nedefinované)	(nedefinovaný blok)
70000-79999	1	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina)
80000-94999	2	3. (prefix) 5. (registrujúca skupina)
95000-98999	3	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina)
99000-99899	4	3. (prefix) 7. (registrujúca skupina)
99900-99999	5	3. (prefix) 8. (registrujúca skupina)

Dĺžka prvku žiadateľa (vydavateľa) sa stanovuje v rámci každej registrujúcej skupiny podľa registrujúcich agentúr ISBN v súlade s potrebami vydavateľského priemyslu v rámci vyznačenej oblasti. Bloky pridelené pre každú registrujúcu skupinu určuje v predstihu Medzinárodná agentúra ISBN pred rozdelením blokov čísel ISBN vydavateľom v rámci daných skupín.

PRÍKLAD 1:

Testované ISBN: 9786000000004

Prefix EAN.UCC: 978

(testovaný prvok registrujúcej skupiny): 60000

Registrujúca skupina: (nedefinovaná a neplatná)

Poznámka: Toto testované číslo ISBN je neplatné, pretože testovaný prvok registrujúcej skupiny sa vyskytuje v rámci skupiny 60000 až 69999, ktorá má predpísanú dĺžku skupiny 0 (v súčasnosti nedefinované).

PRÍKLAD 2:

Testované ISBN: 9780777777770
 Prefix EAN.UCC: 978
 (testovaný prvok registrujúcej skupiny): 07777
 Registrujúca skupina: 0

Poznámka: Toto testované číslo ISBN je platné, pretože testovaný prvok registrujúcej skupiny sa vyskytuje v rámci kategórie 00000 až 59999, ktorá má predpísanú dĺžku skupiny 1 (definované a platné).

Tabuľka 3 ilustruje rozloženie blokov čísel žiadateľa (vydavateľa) a identifikátorov titulu v rámci registrujúcej skupiny 978-0. Bloky čísel žiadateľa (vydavateľa) na používanie v rámci každej registrujúcej skupiny bude definovať Medzinárodná agentúra ISBN na základe očakávaných vydavateľských programov konkrétnej registrujúcej skupiny.

Tabuľka 3 — Rozloženie blokov čísel žiadateľa (vydavateľa) a titulov v rámci registrujúcej skupiny 978-0

Registrujúca skupina	Blok žiadateľa (vydavateľa)	Dostupné čísla na žiadateľa (vydavateľa) na identifikáciu titulu
978-0	00-19	1 000 000
	200-699	100 000
	7000-8499	10 000
	85000-89999	1 000
	900000-949999	100
	9500000-9999999	10

Tabuľka 4 ilustruje odvodzovanie vnútornej štruktúry pre registrujúcu skupinu 978-0. Preskúmanie 5 číslic, ktoré nasledujú za prvkom skupiny žiadateľa (vydavateľa), pripúšťa určenie dĺžky prvku žiadateľa (vydavateľa). Akonáhle je známa dĺžka prvku žiadateľa (vydavateľa), je možné odvodiť dĺžku identifikátora titulu.

Tabuľka 4 — Metóda odvodenia vnútornej štruktúry pre registrujúcu skupinu 978-0

Ak 5 číslic nasledujúcich za registrujúcou skupinou je z intervalu:	Dĺžka prvku žiadateľa (vydavateľa) je:	Dĺžka identifikátora titulu je:	Vnútorne rozdelenie by sa vyskytlo za každou z nasledujúcich číslic a súvisiacim prvkom
00000-19999	2	6	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 6. (vydavateľ) 12. (titul)
20000-69999	3	5	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 7. (vydavateľ) 12. (titul)
70000-84999	4	4	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 8. (vydavateľ) 12. (titul)
85000-89999	5	3	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 9. (vydavateľ) 12. (titul)
90000-94999	6	2	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 10. (vydavateľ) 12. (titul)
95000-99999	7	1	3. (prefix) 4. (registrujúca skupina) 11. (vydavateľ) 12. (titul)

PRÍKLAD:

Testované ISBN: 9780777777770
 Prefix EAN.UCC: 978
 Registrujúca skupina: 0
 (testovaný prvok žiadateľa (vydavateľa)): 77777
 Žiadateľ (vydavateľ): 7777
 Titul: 7777
 Kontrolná číslica: 0
 Zobraziteľné ISBN: 978-0-7777-7777-0

Poznámka: Testovaný prvok žiadateľa (vydavateľa) sa vyskytuje v rámci bloku 70000 až 84999, ktorý má predpísanú dĺžku žiadateľa (vydavateľa) 4 (definované a platné).

Tabuľka 5 ilustruje rozloženie blokov čísel žiadateľa (vydavateľa) a maximálny počet titulov na vydavateľa v rámci registrujúcej skupiny 978-952:

Tabuľka 5 — Rozloženie blokov čísel žiadateľa (vydavateľa) a titulov v rámci registrujúcej skupiny 978-952

Registrujúca skupina	Blok žiadateľa (vydavateľa)	Čísla, ktoré má k dispozícii jeden žiadateľ (vydavateľ) na identifikáciu titulov
978-952	00-19	10 000
	200-499	1 000
	5000-8899	100
	89-94	10 000
	9500-9899	100
	99000-99999	10

Tabuľka 6 ilustruje odvodzovanie vnútornej štruktúry pre registrujúcu skupinu 978-952. Preskúmanie 5 číslic, ktoré nasledujú za prvkom skupiny žiadateľa (vydavateľa), pripúšťa určenie dĺžky daného prvku žiadateľa (vydavateľa). Akonáhle je známa dĺžka prvku žiadateľa (vydavateľa), môže sa odvodiť dĺžka identifikátora titulu.

Tabuľka 6 — Metóda odvodenia vnútornej štruktúry pre registrujúcu skupinu 978-952

Ak 5 číslic nasledujúcich za registrujúcou skupinou je z intervalu:	Dĺžka prvku žiadateľa (vydavateľa) je:	Dĺžka identifikátora titulu je:	Vnútorne rozdelenie by sa vyskytlo za každou z nasledujúcich číslic a súvisiacim prvkom
00000-19999	2	4	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 8. (vydavateľ) 12. (titul)
20000-49999	3	3	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 9. (vydavateľ) 12. (titul)
50000-88999	4	2	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 10. (vydavateľ) 12. (titul)
89000-94999	2	4	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 8. (vydavateľ) 12. (titul)
95000-98999	4	2	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 10. (vydavateľ) 12. (titul)
99000-99999	5	1	3. (prefix) 6. (registrujúca skupina) 11. (vydavateľ) 12. (titul)

PRÍKLAD:

Testované ISBN: 9789528988885

Prefix EAN.UCC: 978

Registrujúca skupina: 952

(testovaný prvok žiadateľa (vydavateľa)): 89888

Žiadateľ (vydavateľ): 89

Titul: 8888

Kontrolná číslica: 5

Zobraziteľné ISBN: 978-952-89-8888-5

Poznámka: Testovaný prvok žiadateľa (vydavateľa) sa vyskytuje v rámci bloku od 89000 do 94999, ktorý má predpísanú dĺžku žiadateľa (vydavateľa) 2 (definované a platné).

5. Použitie ISBN

5.1 Všeobecnosti

Každý samostatnej monografickej publikácii alebo samostatnému vydaniu monografickej publikácie, ktorú vydavateľ vydá, sa prideli samostatné číslo ISBN. Samostatné číslo ISBN sa prideli každému odlišnému jazykovému vydaniu monografickej publikácie. Ak je publikácia dostupná verejnosti samostatne a zároveň ako súčasť edície, bude sa považovať za dve samostatné publikácie a každej bude pridelené samostatné číslo ISBN.

5.2 Zmeny v publikáciách

Samostatné číslo ISBN sa prideli, ak boli v publikácii vykonané významné zmeny akejkoľvek časti alebo častí. Samostatné číslo ISBN sa prideli, ak došlo k zmene názvu publikácie. Zmena úpravy obalu alebo farby alebo ceny monografickej publikácie nevyžaduje samostatné číslo ISBN. Nevýznamné zmeny vo vydání (napr. opravy tlačových chýb) nevyžadujú samostatné číslo ISBN.

5.3 Faksimilové vydania

Samostatné číslo ISBN sa prideli faksimilovému vydaniu, ktoré vydal iný vydavateľ, alebo ktoré bolo znovu publikované pod menom iného vydavateľa. Samostatné číslo ISBN sa taktiež prideli, ak je rovnaká publikácia vydaná pod iným vydavateľským menom rovnakého vydavateľa.

Napríklad *Ilustrovaná bibliografia Karla Maya* od Hainera Paula bola vydaná Edition Leipzig v roku 1988 (ISBN 3-361-00145-5). Faksimilovému vydaniu, ktoré bolo vydané vo vydavateľstve Saur v roku 1989, bolo pridelené samostatné číslo ISBN z tohto bloku vydavateľa (ISBN 3-598-07258-9).

5.4 Publikácie v rozličných formách produktu

Rozličné formy produktu publikácie (napr. tvrdá väzba, brožovaná väzba, publikácia v Braillovom písme, zvuková kniha, online elektronická publikácia) vyžadujú samostatné čísla ISBN. Ak sú elektronické publikácie dostupné v odlišných formátoch (napr. .lit, .pdf, .html, .pdb), každému *samostatne dostupnému* formátu sa prideli jedinečné číslo ISBN.

5.5 Publikácie s voľnými listami

Číslo ISBN sa prideli ukončenej publikácii s voľnými listami, to znamená takej publikácii s voľnými listami, ktorej zámerom nie je pokračujúce vydávanie na neurčitú dobu.

Publikáciám s voľnými listami, ktoré sa pravidelne aktualizujú (integrujúci zdroj) a ani jednotlivým aktualizovaným kapitolám sa číslo ISBN neprideľuje (pozri časť 13.7).

5.6 Viacväzkové publikácie

Publikácie môžu obsahovať viac ako jeden zväzok a v takýchto prípadoch sa číslo ISBN musí prideliť celému súboru. Ak sú jednotlivé zväzky súboru dostupné samostatne, každému zväzku sa na identifikáciu musí prideliť vlastné číslo ISBN. Na rube titulnej strany (alebo na rovnocennom mieste pri netlačených verziách) by v každom prípade malo byť zreteľne

zobrazené číslo ISBN označujúce súbor ako celok, rovnako ako aj číslo ISBN, ktoré označuje konkrétny zväzok.

Aj v prípade, ak bude viacväzková publikácia dostupná len ako ukončený súbor, sa odporúča každému zväzku prideliť samostatné číslo ISBN. Zjednoduší to rozličné úrovne transakčných procesov, vrátane zaobstarania zásielok, pokiaľ všetky zväzky neboli publikované alebo distribuované v rovnakom čase a rovnako tak náhradu v prípade poškodených výtlačkov.

5.7 Edičný plán

Vydavateľ je povinný vyčíslit' všetky publikácie z edičného plánu a zverejniť čísla ISBN v zoznamoch, ktoré vydáva či už v tlačenej, alebo elektronickej formáte. Číslo ISBN musí byť tiež vytlačené v prvej dostupnej dotlači alebo v novom vydaní edičného plánu.

5.8 Publikácie viacerých vydavateľov

Publikácii, ktorá bola vydaná ako spoluvydanie viacerých vydavateľov, sa zvyčajne prideluje číslo ISBN toho vydavateľa(ov), ktorý je zodpovedný za distribúciu. Avšak, každému zo spoluvydavateľov sa povoľuje prideliť vlastné číslo ISBN a zobrazit' ho na strane s copyrightovou doložkou. V takých prípadoch, bude na publikácii vo forme čiarového kódu zobrazené len jedno číslo ISBN.

5.9 Publikácie predávané alebo distribuované agentami

(S výnimkou bodu a. a c. sa tento predpis vzťahuje len na tie krajiny, ktoré ešte nie sú účastníkmi systému ISBN)

- a. Podľa ustanovení štandardu ISBN konkrétne vydanie konkrétneho vydavateľa dostáva jedno číslo ISBN. Toto číslo musí byť zachované bez ohľadu na miesto alebo inštitúciu, ktorá publikáciu distribuuje alebo predáva.
- b. Publikácii, ktorá je dovezená výhradným distribútorom alebo obchodným agentom z oblasti, ktorá nie je účastníkom systému ISBN a nemá pridelené číslo ISBN, môže pridelit' číslo ISBN výhradný distribútor.
- c. Publikáciám, ktoré boli privezené výhradným distribútorom alebo obchodným agentom, a ktorým bola dodaná nová titulná strana s údajmi o výhradnom distribútorovi a nahradila titulnú stranu pôvodného vydavateľa, pridelí výhradný distribútor alebo obchodný agent nové číslo ISBN. Číslo ISBN pôvodného vydavateľa sa tiež uvedie.
- d. Publikáciu, ktorú priviezli niekoľkí distribútori z oblasti, ktorá nie je účastníkom systému ISBN, a ktorá nemá pridelené číslo ISBN, môže skupinová agentúra zodpovedná za takýchto distribútorov pridelit' číslo ISBN.

5.10 Zlúčenie dvoch vydavateľov

Vydavateľ, ktorý sa zlúčil s iným vydavateľom, môže pokračovať v používaní pôvodne prideleného identifikátora ISBN.

5.11 Pripojenie kompletného skladu a práv na vydanie

Vydavateľ, ktorý získal kompletný sklad a práva na vydanie inej spoločnosti, môže používať čísla ISBN pridelené pôvodnému vydavateľovi, pokiaľ nová spoločnosť nevydá dotlač alebo nové vydanie publikácie pod vlastným identifikátorom žiadateľa (vydavateľa).

5.12 Vydavatelia s viacerými miestami vydania

- a. Vydavateľ s viacerými sídlami, ktoré sú uvedené vo vydavateľských údajoch publikácie, musí p publikácii prideliť len jedno číslo ISBN.
- b. Vydavateľ, ktorý spravuje samostatné prevádzky alebo pobočky v rôznych sídlach, môže mať identifikátor žiadateľa (vydavateľa) pre každú prevádzku alebo pobočku. Avšak, každej vydannej publikácii pridelí len jedno číslo ISBN tá prevádzka alebo pobočka, ktorá je zodpovedná za vydanie.

5.13 Registre ISBN a sprievodné metadáta

Každý vydavateľ je povinný informovať svoju skupinovú agentúru alebo organizáciu zodpovednú za správu registrácie titulov o tých číslach ISBN, ktoré pridelí chystaným publikáciám. Informácie budú obsahovať určité minimum metadát (opisných) prvkov a budú kompatibilné so štandardami ONIX International product information standards, ktoré spravuje EDItEUR a s ním súvisiace organizácie:

Údajový prvok	Poznámky	Prvok (prvky) ONIX
ISBN	Vo formáte 13-miestneho ISBN	<ProductIdentifier>
Forma produktu	Kód označujúci nosič a/alebo formát produktu	<ProductForm> <EpubFormat>
Názov	Názov publikácie spolu s podnázvom, ak existuje	<Title> composite
Edícia	Názov edície a číslovanie, ak existuje	<Series> composite
Autor	Kód roly autora (autorov) a meno autora (autorov)	<Contributor> composite
Vydanie	Poradie vydania (pre vydania iné ako prvé), typ a špecifikácia	<EditionTypeCode> <EditionNumber> <EditionStatement>
Jazyk(y) textu	Podľa ISO 639-2/B kódy jazykov	<Language> composite
Impresum (právo na vydanie)	Obchodná značka, pod ktorou sa publikácia vydáva	<ImprintName>
Vydavateľ	Osoba alebo organizácia, ktorá vlastní právo na vydanie v čase vydania publikácie	<Publisher> composite

Krajina vydania	Podľa ISO 3166-1 kódy krajín	<CountryOfPublication>
Dátum vydania	Dátum prvého vydania pod týmto číslom ISBN. Podľa formátu ISO 8601 (RRRR-MM-DD)	<PublicationDate>
ISBN materskej publikácie	Číslo ISBN materskej publikácie, ktorej súčasť tvorí daná publikácia, ak existuje	<RelatedProduct> composite

Medzinárodná agentúra ISBN na požiadanie dodá schému XML a softvér na pomoc s požiadavkami na vstupné údaje. Ďalšie podporné informácie vrátane schémy metadát budú dostupné na internetovskej adrese www.editeur.org/onix_isbn.html.

Databázy, ktoré prepájajú čísla ISBN s ich metadátami (napr. zoznamy kníh v tlači, národná bibliografia atď.), by mali byť sprístupnené a neustále aktualizované. Aj napriek tomu, že v niektorých prípadoch registrujúce agentúry ISBN neposkytujú bibliografické služby, sú zodpovedné za udržiavanie styku s príslušnými poskytovateľmi týchto služieb, aby sa zabezpečila ich prístupnosť. Registrujúce agentúry ISBN a vydavatelia bibliografických databáz môžu zákazníkom uložiť poplatky za prístup k týmto informáciám.

5.14 ISBN sa nikdy nesmie použiť viackrát

Po pridelení čísla ISBN monografickej publikácii, sa toto číslo nikdy nesmie znova použiť na identifikáciu inej monografickej publikácie, dokonca ani vtedy, ak sa zistí, že pôvodné číslo ISBN bolo chybné pri pridelení. Žiadateľ (vydavateľ), ktorý zistí, že číslo ISBN bolo pridelené chybné, musí toto číslo vyškrtnúť zo zoznamu použiteľných čísel. Taktiež toto chybné číslo oznámi príslušnej agentúre ISBN.

6. ISBN pre elektronické publikácie a vzdelávací/inštruktážny softvér

6.1 ISBN pre elektronické publikácie

Ak je publikácia prístupná v elektronickej forme (napr. e-kniha, CD-ROM alebo publikácia dostupná na internete), bude mať nárok na číslo ISBN za predpokladu, že obsahuje text, je dostupná verejnosti, a že účelom publikácie nie je jej existencia ako zdroja na pokračovanie.

Takéto publikácie môžu obsahovať obrázky alebo zvuk, ale pripojený materiál (napr. hypertext) sa bude považovať za materiál, na ktorý sa vzťahuje rovnaké číslo ISBN, ak je pripojený materiál časťou publikácie.

Nasledujúcim typom elektronických publikácií *nebude* pridelené číslo ISBN:

- publikácie, ktoré podliehajú častým aktualizáciám a prístup k týmto zmenám je možný takmer okamžite, napríklad online databázy
- webové stránky
- propagačné alebo reklamné materiály
- vestníky
- elektronická pošta a iná elektronická korešpondencia
- vyhľadávače
- hry
- osobné dokumenty (napr. elektronický životopis alebo osobnostné profily)
- cestovné poriadky/kalendáre

6.2 ISBN pre softvérové produkty

Číslo ISBN môže byť použité na identifikáciu konkrétneho softvérového produktu, ktorého účelom sú vzdelávacie a/alebo inštruktážne ciele, napr. na počítači založený inštruktážny produkt, za predpokladu, že nie je vyrobený na objednávku, ani nepotrebuje dáta na svoje fungovanie.

Všetkým ostatným softvérovým produktom (napr. počítačovým hrám) nebude pridelené číslo ISBN.

6.3 Princípy pridelovania ISBN elektronickým publikáciám a softvérovým produktom

- Ak je konkrétna posudzovaná publikácia alebo produkt dostupný pod rôznymi operačnými systémami a/alebo používa rôzne príkazové jazyky, každému samostatnému formátu bude pridelené špecifické číslo ISBN. Operačným systémom a taktiež ani samotným čítacím zariadeniam nebude pridelené číslo ISBN.

- Ak je publikácia alebo produkt aktualizovaný, revidovaný alebo pozmenený, a tieto zmeny majú zásadný význam pre vytvorenie nového vydania, musí sa prideliť nové číslo ISBN.
- Nové vydanie existujúcej publikácie alebo produktu v novom balíku nevyžaduje pridelenie nového čísla ISBN, pokiaľ nie sú základné rozdiely vo výkone starého a nového produktu. Bude sa pokračovať v používaní pôvodného čísla ISBN.
- Samostatné číslo ISBN sa môže vzťahovať na dve alebo viacero jednotiek v balíku, ktorý pozostáva zo softvérového produktu a sprievodnej používateľskej a technickej príručky, ak sú príručky nevyhnutné na fungovanie softvéru a sú použiteľné len ako doplnok k softvéru.
- Ak balík pozostáva z dvoch alebo viacerých jednotiek, ktoré budú dostupné samostatne a môžu sa používať nezávisle od seba, potom by balík ako celok mal mať číslo ISBN odlišné, ako bude číslo ISBN každého samostatného komponentu.
- Číslo ISBN by malo byť pridelené softvérovému produktu nezávisle od jeho fyzickej formy (napr. softvér, ktorý sa musí stiahnuť k zákazníkovi zo vzdialenej databázy).
- Číslo ISBN identifikuje nielen samotný produkt, ale aj jeho vydavateľa. Nemalo by sa použiť na identifikáciu distribútora alebo predajcu produktu.

7. ISBN pre publikácie tlačené na požiadanie

Publikácia tlačená na požiadanie je vytlačená a zviazaná podľa konkrétnej objednávky zákazníka. Takýmto spôsobom sa často objednávajú samostatné kópie publikácii, ktoré sú „vypredané“ a tlač veľkého počtu výtlačkov by bola neekonomická.

Publikácia tlačená na požiadanie by sa nemala zamieňať s nízkonákladovými vydaniaми, pri ktorých sa spravidla vydáva nízky náklad publikácií, ktoré po dodaní slúžia na uspokojenie objednávok zákazníkov. Zásoby nízkonákladových publikácií sa uskladňujú, hoci aj v malých množstvách; avšak pri publikáciách tlačených na požiadanie neexistujú žiadne zásoby.

Ak má určitá verzia publikácie tlačenej na požiadanie odlišnú formu produktu ako predchádzajúca verzia netlačená na požiadanie (napr. ak sa tvrdá väzba zmení na brožovanú a zároveň sa stane publikáciou tlačenou na požiadanie), vyžaduje sa nové číslo ISBN rovnako ako v prípade akejkoľvek inej zmeny formy produktu. Nové číslo ISBN sa nebude vyžadovať v prípade nevýznamných zmien, akými je úprava rozmerov, aby sa vyhovelo nastaveniam tlačiarskych strojov.

Publikácia dostane samostatné číslo ISBN vtedy, keď ju na požiadanie reprodukuje vydavateľ, ktorý od iného vydavateľa kúpil práva na tlač publikácie na požiadanie.

Výtlačok, ktorý vydáva iná organizácia ako vydavateľ, a ktorá koná v zastúpení tohto vydavateľa (t.j. nezmenil sa majiteľ práv) a vydanie publikácie na požiadanie má inú formu produktu, takáto publikácia dostane samostatné číslo ISBN.

Publikácii, ktorá vznikla na základe „špecifickej objednávky zákazníka“ alebo bola „prispôbená požiadavkám používateľa“, teda kde obsah knihy určuje zákazník, nie vydavateľ, a ktorej dostupnosť je obmedzená, nebude pridelené číslo ISBN.

8. Umiestnenie a zobrazenie čísla ISBN na publikáciách⁵

8.1 Všeobecnosti

Číslo ISBN sa musí vyskytovať na jednotke samotnej.

V prípade tlačených publikácií sa číslo ISBN musí vyskytovať na:

- rube titulnej strany (strana obsahujúca copyrightovú doložku)
- spodnej časti titulnej strany, ak to nie je možné na rube titulnej strany
- spodnej časti zadného obalu
- spodnej časti zadnej obálky alebo akéhokoľvek iného ochranného puzdra alebo obalu

V prípade elektronických publikácií sa číslo ISBN musí vyskytovať v:

- zobrazení názvu; prvé zobrazenie (kompaktné disky, online publikácie); alebo na obrazovke, ktorá zobrazuje názov alebo jeho ekvivalent (napr. úvodná obrazovka, ak je obsah sprístupnený ako prvý a/alebo na obrazovke, ktorá obsahuje copyrightovú doložku)

V prípade vzdelávacích/inštruktážnych filmov, videí a diapozitívov sa číslo ISBN musí vyskytovať v:

- úvodných titulkoch

Ak je publikácia vydaná v obale, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť publikácie (napr. kompaktný disk, kazeta alebo disketa), číslo ISBN bude zobrazené na ktoromkoľvek zo štítkov, vrátane obalu. Ak nie je možné zobraziť číslo ISBN na obale alebo štítku, potom musí byť ISBN zobrazené na spodnej strane zadného obalu akéhokoľvek balenia daného objektu (napr. krabica, dosky alebo puzdro).

Rozličným formátom elektronickej publikácie bude pridelené samostatné číslo ISBN, ak sú dostupné samostatne. Ak je publikácia dostupná v dvoch formátoch, ktoré sú pri predaji vždy zabalené spolu, vyžaduje sa len jedno číslo ISBN. Ak sú formáty dostupné samostatne, všetky čísla ISBN by mali byť zapísané pod sebou na všetkých verziách a skrátená forma verzie by mala byť uvedená v okrúhlej zátvorke za číslom ISBN.

Príklady: ISBN 978-951-45-9693-3 (tvrdá väzba)
ISBN 978-951-45-9694-0 (brožovaná väzba)
ISBN 978-951-45-9695-7 (PDF)
ISBN 978-951-45-9696-4 (HTML)
ISBN 978-951-45-9999-6 (OEB)

Číslo ISBN sa takisto musí vyskytovať na akomkoľvek sprievodnom materiáli vydanom spolu s publikáciou.

⁵ Vzhľadom k tomu, že vydavatelia budú uchovávať zásoby publikácií s 10-miestnym ISBN ešte niekoľko rokov, bolo by účelné prikrčiť k tlačeniu 13-miestneho ISBN na knihách ihneď, ako to bude možné spolu s 10-miestnym ISBN ešte pred rokom 2007. Podrobnejšie informácie o odporúčanom dvojitom zobrazovaní 10 a 13-miestnych ISBN na publikáciách pozri časť „Časový plán používania 13-miestnych čísel ISBN“ vo výťahu z *Odporúčaní na implementáciu 13-miestnych ISBN*.

Číslo ISBN by malo byť vždy vytlačené dostatočne veľkým písmom, aby bolo ľahko čitateľné (t.j. 9 alebo viac bodov).

8.2 ISBN vo forme čiarového kódu

Dynamické, celosvetovo rozšírené snímanie čiarových kódov podnietilo uzavretie dohody medzi Medzinárodnou asociáciou číslovania tovarov (EAN International), Radou pre jednotný kód (UCC), Medzinárodnou agentúrou ISBN a Medzinárodnou agentúrou ISMN, čo umožňuje kódovať číslo ISBN do 13-miestneho čiarového kódu EAN. To znamená, že číslo ISBN sa stalo medzinárodným identifikátorom, ktorý je kompatibilný s celosvetovým systémom čiarových kódov.

Vyjadrenie čísla ISBN v symbolike 13-miestneho čiarového kódu EAN musí byť v súlade so štandardom ISO/IEC 15420 (špecifikácia symbológie čiarového kódu EAN/UPC), ktorý vyžaduje, aby bolo používanie symbolov EAN-13 v súlade s odporúčaniami Medzinárodnej asociácie číslovania tovarov a Radou pre jednotný kód. Čiarový kód EAN pozostáva z trinástich čísel.

Príklad čísla ISBN zakódovaného v symbolike 13-miestneho čiarového kódu EAN:

ISBN 978-1-873671-00-9

Číslo ISBN vo forme čiarového kódu musí byť zobrazené v okom čitateľnej forme bezprostredne nad symbolom 13-miestneho čiarového kódu EAN a predchádzajú mu písmená „ISBN”.

Príklad vytlačenia čísla ISBN v symbolike 13-miestneho čiarového kódu EAN:

Ďalšie informácie o implementácii a používaní symbolov 13-miestneho čiarového kódu EAN poskytujú skupinové agentúry ISBN a Medzinárodná agentúra ISBN. Odporúča sa, aby skupinové agentúry priamo spolupracovali s organizáciami Medzinárodnej asociácie číslovania tovarov EAN na národnej alebo regionálnej úrovni.

Symbol 13-miestneho čiarového kódu EAN pre publikácie by mal byť umiestnený v pravom dolnom kvadrante zadnej strany obalu pri chrbáte.

8.3 Päťmiestny číselný dodatkový kód

V USA a Kanade sa v knižnom obchode používa päťmiestny dodatok k čiarovému kódu, ktorý obsahuje údaj o cene. Ďalšie informácie o čiarových kódoch v USA a Kanade nájdete na webovej stránke Študijnej skupiny knižného priemyslu (Book Industry Study Group) www.bisg.org.

Päťmiestny číselný dodatkový kód by sa v iných krajinách nemal používať na uvádzanie informácií o cene, hoci môže sa použiť s predponou "9" pre interné použitie vydavateľa (napr. na manipuláciu s vráteným tovarom). Tieto dodatkové kódy začínajú vždy číslom "9" v rámci bloku "90000-98999".

8.4 Poskytovanie čiarového kódu EAN.UCC pre ISBN — pokyny pre dodávateľov filmových predlôh

Dodávateľa filmových predlôh, ktorí poskytujú ISBN čiarové kódy EAN vydavateľom na tlač na produkty, by mali dodržiavať tieto pokyny:

- overiť platnosť čísla ISBN, ktoré prideliť vydavateľ, pomocou algoritmu na overenie kontrolnej číslice ISBN, aby sa predišlo akýmkoľvek chybám pri prepise a prevádzaní (pozri časť *Kontrolná číslica* {4.5}).
- rozdeliť číslo ISBN spojovníkmi podľa pravidiel (pozri časť *Rozloženie blokov* {4.6})
- tlačiť toto:

Povinne

- číslo ISBN v 9-bodovom alebo viacbodovom písme
- číslo ISBN v čiarovom kóde EAN
- číslo ISBN v čiarovom kóde EAN v okom čitateľnej forme

Nepovinne (závisí od uváženia vydavateľa)

- päťmiestny číselný dodatok v čiarovom kóde a okom čitateľnej forme

Všetky uvedené procedúry by mal vykonávať počítačový program.

Je potrebné dodržiavať technické podmienky pre tlač čiarových kódov EAN.

Čísla ISBN vytlačené v strojom čitateľnej forme sú predmetom pravidiel, ktoré stanovuje štandard ISBN. Značné množstvo dodatkových pravidiel a odporúčaní vyvoláva potrebu konzultácií s miestnymi národnými agentúrami ISBN o prípadoch tlače čísla ISBN vo forme skenovateľného fonu.

8.5 Algoritmus generovania ISBN a čiarového kódu EAN.UCC

Pozri časť *Kontrolná číslica* (4.5) pre informácie o výpočte kontrolnej číslice čísla ISBN. Pozri časť *Rozloženie blokov* (4.6) vzorec potrebný na rozdelenie čísla ISBN.

9. Riadenie a správa systému ISBN

9.1 Všeobecnosti

Riadenie systému ISBN prebieha na troch úrovniach: medzinárodnej, skupinovej a na úrovni vydavateľov.

9.2 Správa na medzinárodnej úrovni

Základné funkcie a povinnosti Medzinárodnej agentúry ISBN:

- propagovať, koordinovať a dozerať nad celosvetovým využívaním systému ISBN
- reprezentovať záujmy komunity ISBN voči iným príslušným organizáciám
- menovať (určovať) príslušné organizácie za registrujúce agentúry ISBN a v prípade potreby ich rušiť
- definovať registrujúce skupiny a oblasti ich zodpovednosti a pridelovať ich príslušným registrujúcim agentúram ISBN
- určovať definovanie pravidiel registrujúcej skupiny, ktoré stanovujú dĺžku dostupných identifikátorov žiadateľa (vydavateľa) v rámci každej skupiny a zabezpečiť, aby bol presný a úplný zoznam týchto pravidiel verejne dostupný v akomkoľvek čase
- pridelovať bloky jedinečných čísel identifikátorov žiadateľov (vydavateľov) v rámci príslušných registrujúcich skupín registrujúcim agentúram ISBN a viesť úplný a presný zoznam identifikátorov žiadateľov (vydavateľov), ktoré boli pridelené
- zabezpečiť udržiavanie čísel ISBN a s nimi súvisiacich metadát prostredníctvom zoznamov registrujúcich agentúr ISBN
- rozvíjať, monitorovať a presadzovať politiku a procedúry regulujúce činnosť agentúr ISBN a proces registrácie čísel ISBN agentúrami vrátane akýchkoľvek poplatkov spojených s týmto procesom
- zjednodušovať prehľad o duplicitne pridelených číslach ISBN a ich rozlišovanie
- posudzovať akékoľvek podnety súvisiace s rozhodnutiami registrujúcich agentúr ISBN
- rozvíjať, uchovávať a zverejňovať dokumentáciu používateľom systému ISBN
- realizovať a spravovať finančné záležitosti, ktoré sú potrebné na podporu činností Medzinárodnej agentúry ISBN vrátane finančných príspevkov od registrujúcich agentúr ISBN, ktoré však nebudú jedinými príspevkami.

9.3 Registrujúce agentúry ISBN

Za riadenie systému ISBN v rámci registrujúcej skupiny je zodpovedná registrujúca agentúra ISBN. Registrujúca agentúra ISBN môže vykonávať svoju činnosť na národnej, regionálnej, jazykovej alebo inej primeranej úrovni zodpovednosti podľa pridelenia skupiny.

V rámci skupiny môže fungovať niekoľko národných agentúr (napr. identifikátor skupiny 978-0 a 978-1 má osobitné agentúry v Austrálii, Kanade (anglofónnej), Spojenom kráľovstve, Spojených štátoch atď.).

Funkcie a povinnosti registrujúcej agentúry ISBN:

- zabezpečovať nepretržité poskytovanie služieb
- vydávať potvrdenia o pridelení čísla ISBN alebo identifikátora žiadateľa (vydavateľa) žiadateľovi (vydavateľovi) monografickej publikácie alebo nakladateľovi
- vytvárať, riadiť a spravovať zoznamy čísel ISBN, ISBN metadát a administratívnych dát v súlade s politikou stanovenou Medzinárodnou agentúrou ISBN. (Úlohy týkajúce sa ISBN metadát sa môžu previesť na bibliografickú agentúru, za predpokladu že bude konať v zmysle týchto špecifikácií)
- opravovať chybné čísla ISBN a ISBN metadáta, ak bol poskytnutý dôkaz o takejto chybe
- sprístupňovať čísla ISBN a súvisiace metadáta iným registrujúcim agentúram a používateľom systému ISBN v súlade so zásadami stanovenými Medzinárodnou agentúrou ISBN
- zhromažďovať a uchovávať štatistické údaje súvisiace s procesmi ISBN a oznamovať ich v dohodnutých intervaloch Medzinárodnej agentúre ISBN
- vykonávať propagáciu, vzdelávanie a školenia na používanie systému ISBN v súlade so špecifikáciami príslušného platného vydania štandardu ISBN
- dodržiavať postupy a zásady stanovené Medzinárodnou agentúrou ISBN v súlade so špecifikáciami príslušného platného vydania štandardu ISBN

9.4 Správa na úrovni vydavateľov

Vydavatelia sú zodpovední za pridelenie identifikátorov titulu samostatným jednotkám, ktoré vydávajú a za zabezpečenie dodržiavania príslušných pokynov.

Môžu požiadať a dostať od registrujúcej agentúry ISBN identifikátor žiadateľa (vydavateľa), spolu s tlačеныmi výstupmi alebo elektronickým súborom samostatných čísel ISBN, ktoré sú pre

nich dostupné v rámci prideleného identifikátora žiadateľa (vydavateľa). Niektoré registrujúce agentúry ISBN môžu za tieto služby uložiť poplatky.

Registrujúca agentúra ISBN určí bloky identifikátorov titulu, ktoré budú dostupné pre vydavateľa. Pridelený blok bude závisieť od súčasnej a predpokladanej budúcej publikačnej produkcie a priamo súvisí s dĺžkou prideleného identifikátora žiadateľa (vydavateľa). Vydavateľ by mal zaručiť, aby registrujúca agentúra dostávala o dostupných publikáciách edičného plánu čo najviac informácií a mal by agentúre oznámiť všetky súčasné aj plánované publikácie, aby mu mohla prideliť vhodný identifikátor žiadateľa (vydavateľa).

Vydavateľ by mal registrujúcej agentúre ISBN (alebo ňou označenej miestnej bibliografickej agentúre) poskytnúť stanovené množstvo metadát o publikácii, ktorej sa prideluje číslo ISBN. Predpisy ohľadom typu a formátu metadát stanovuje Medzinárodná agentúra ISBN v spolupráci s registrujúcimi agentúrami ISBN.

Ďalšie informácie a podrobnejšie pokyny ohľadom systému ISBN sú dostupné v príslušnej registrujúcej agentúre ISBN.

10. Vydavatelja, ktorí nie sú členmi systému ISBN

V prípade neúčasti vydavateľa v systéme ISBN by mala príslušná skupinová agentúra vydavateľa kontaktovať a informovať ho o dôležitosti a význame pridelovania čísel ISBN všetkým dotknutým publikáciami a poskytnúť mu presné informácie o tom, ako aplikovať štandard ISO.

V prípade vydavateľov, ktorí vydávajú len príležitostné tituly a u ktorých sa nepredpokladá, že by niekedy v budúcnosti mali byť zodpovední za číslovanie titulov, skupinová agentúra môže navrhnúť zberný identifikátor žiadateľa (vydavateľa) takýmto vydavateľom a číslovať všetky publikácie pomocou tohto bloku, bez ohľadu na príslušného vydavateľa. Táto metóda by mala byť prísne kontrolovaná, aby sa predišlo nedorozumeniam, pretože ide o výnimku zo všeobecného pravidla o jednom identifikátore žiadateľa (vydavateľa) pridelenom jednému vydavateľovi/nakladateľovi. V takýchto prípadoch ani identifikátor žiadateľa (vydavateľa), ani akékoľvek zo samostatných čísel ISBN z tohto bloku, nemôže jednoznačne identifikovať konkrétneho vydavateľa.

V niektorých krajinách prideluje skupinová agentúra čísla ISBN publikáciám, ktoré obdržia na základe zákona o povinnom výtlačku, ktorým ešte nebolo pridelené číslo ISBN. Vtedy skupinová agentúra informuje vydavateľa o číslach ISBN, ktoré pridelila a zverejní ho v národnej bibliografii.

11. Praktické využitie ISBN

Číslo ISBN sa využíva vo všetkých oblastiach siete knižného sektora.

ISBN vo **vydavateľstvách** sa využíva na:

- identifikáciu publikačných zámerov od prijatia rukopisu až po vydanie publikácie
- identifikáciu publikácií vo vydateľských katalógoch a reklamných oznamoch
- tvorbu zoznamov v tlačенých a elektronických adresároch a na internetovských stránkach
- skladovú kontrolu
- riadenie licenčných poplatkov
- spracovanie objednávok
- účtovníctvo
- monitorovanie predaja
- tvorbu štatistík
- spracovanie nepredaných kusov

ISBN v **bibliografických službách, distribučných strediskách** a vo **veľkoobchode** sa využíva na:

- budovanie databáz publikácií v predaji alebo rozobratých publikácií
- generovanie bibliografických produktov a katalógov z týchto databáz publikácií pre knižný obchod
- objednávanie služieb založených na elektronických komunikačných systémoch, napr. EDI (electronic data interchange – elektronická výmena dát) alebo prostredníctvom internetu
- skladovú kontrolu
- monitorovanie vnútorných logistických procesov

- účtovníctvo a fakturáciu
- tvorbu údajov o predaji
- správu vrátených kusov
- tvorbu tematických zoznamov a katalógov

ISBN v **centralizovaných servisných organizáciách slúžiacich knižniciam** (výroba exemplárov dokumentov za účelom výpožičiek) sa využíva na:

- objednávanie u vydavateľov alebo vo veľkoobchode
- spracovanie objednávok z knižníc
- skladovú kontrolu
- monitorovanie vnútorných logistických procesov
- účtovníctvo a fakturáciu
- správu procesov prevážby

ISBN v **kníhkupectvách** sa využíva na:

- bibliografické prieskumy
- odkazovanie na adresy vydavateľov alebo distribútorov
- objednávanie a opätovné objednávanie založené na elektronických komunikačných systémoch, napr. EDI (electronic data interchange – elektronická výmena dát) alebo prostredníctvom internetu
- skladové hospodárstvo
- účtovníctvo a fakturáciu vo vzťahu k cieľovému zákazníkovi
- elektronickom pokladničnom systéme (EPOS)

ISBN v **knižniciach** sa využíva na:

- vyhľadávanie informácií
- objednávanie
- kooperatívnu katalogizáciu

- tvorbu štatistík o výpožičkách
- národné právo na výpožičky
- medziknižničné výpožičné služby

12. ISBN a EAN

V roku 1997 bola uzavretá dohoda medzi Medzinárodnou asociáciou číslovania tovarov (EAN), Radou pre jednotný kód (UCC), Medzinárodnou agentúrou ISBN a Medzinárodnou agentúrou ISMN na podporu vzájomnej spolupráce. Dohoda poskytuje štatút pozorovateľa príslušným zástupcom na jednotlivých valných zhromaždeniach zúčastnených inštitúcií, navrhuje konzultácie a usmerňuje číslovanie netlačených knižných materiálov.

Kontaktné údaje:

EAN International
Blue Tower
Avenue Louise 326 - Bte 10
B-1050 Brussels
Belgium
Tel: (+32 2) 788 78 00
Fax: (+32 2) 788 78 99
E-mail: info@ean-int.org
URL: <http://www.ean-int.org>

Uniform Code Council, Inc.
Princeton Pike Corporate Centre
1009 Lenox Drive, Suite 202
Lawrenceville, NJ 08648
USA
Tel: (+1 609) 620 0200
Fax: (+1 609) 620 1200
URL: <http://www.uc-council.org>

13. ISBN a ostatné identifikátory

13.1 DOI

Identifikátor digitálnych objektov (DOI – Digital Object Identifier) je systém na trvalo uskutočňovanú identifikáciu a interoperačnú výmenu duševného vlastníctva prostredníctvom internetu. Medzinárodná nadácia DOI (<http://www.doi.org>) je nezisková organizácia, ktorá riadi rozvoj, politiku a udeľuje registrujúcim agentúram oprávnenia používať systém DOI. Identifikátory digitálnych objektov sa môžu využívať na identifikáciu (napr. mena) akéhokoľvek subjektu duševného vlastníctva, vrátane tých, ktoré už identifikuje číslo ISBN a môžu sa využívať spolu s číslom ISBN (ako časť syntaxe DOI), aby sa poskytlo viac funkcií na rozlíšenie, dátové modely a súčasti politiky – čo poskytuje trvalú a významovú schopnosť spolupracovať. Identifikátor digitálnych objektov je prispôsobený funkčným požiadavkám dvoch prístupov pre pomenovanie objektov prvej triedy na internete: unifikované meno zdroja (Uniform Resource Name - URN) a unifikovaný identifikátor zdroja (Uniform Resource Identifier - URI).

Syntax identifikátora digitálnych objektov (ANSI/NISO Z39.84-2000, "Syntax for the Digital Object Identifier") má dve zložky: *prefix* a *suffix*, ktoré spolu vytvárajú identifikátor digitálnych objektov. Prefix prideluje registrujúca agentúra DOI žiadateľovi (organizácia, ktorá má záujem o registrovanie identifikátorov digitálnych objektov); jednému žiadateľovi môžu byť pridelené viaceré prefixy definujúce výtlačky, časopisy atď. Žiadateľ prideluje jedinečný sufix na identifikáciu každého subjektu. Kombinácia prefixu a sufixu zabezpečuje jednoznačnosť v systéme DOI a zabraňuje tak požiadavke centralizovaného pridelovania čísel identifikátora digitálnych objektov. Dĺžka identifikátora digitálnych objektov je neobmedzená.

Existujúci systém štandardizovaného identifikačného čísla, akým je číslo ISBN, môže byť začlenený do identifikátora digitálnych objektov ako sufix. Formát takéhoto včlenenia schváli registrujúca agentúra alebo agentúry, ktoré ponúkajú túto službu: ISBN odporúča, aby obidva systémy špecifikovali rovnaký subjekt (spoločné metadáta) a aby syntax zreteľne označovala číslo ISBN. V takom prípade by identifikátor digitálnych objektov mohol mať takúto formu:

Príklad:

10.nnnn/[ISBN]9780110002224

alebo

10.nnnn/9780110002224

príčom "10" je číslo pridelené identifikátoru digitálnych objektov, "nnnn" je číslo žiadateľa a rad čísel za lomkou je sufix obsahujúci číslo ISBN.

Registrujúcim úradom pre DOI je:

International DOI Foundation

Jordan Hill
Oxford OX2 8DP
UK
Tel: (+44) (0)1865 314033
Fax: (+44) (0)1865 314475
E-mail: n.paskin@doi.org
URL: <http://www.doi.org>

13.2 GTIN

GTIN (Global Trade Item Number) je všeobecný termín pre všetky identifikátory produktov EAN.UCC vrátane 13-miestneho čísla EAN. Ktorýkoľvek z týchto identifikátorov môže byť reprezentovaný ako 14-miestne číslo zarovnané sprava a doplnené vodiacimi nulami podľa potreby. Odporúča sa, aby databázy boli schopné ukladať úplnú 14-miestnu číselnú formu. Avšak, 14-miestne čísla, ktorých prvou číslicou nie je nula, sú rezervované pre balenia, ktoré sa nepredávajú v malom (napr. palety alebo krabice). Niektorí dodávatelia knižného trhu môžu na základe dohody s obchodnými partnermi použiť na označenie konkrétneho balenia inú číslicu namiesto vodiacej nuly (napr. 20 výtlačkov knihy).

14-miestne GTIN identifikujúce knihu bude preto vždy začínat vodiacou nulou a zostávajúcich 13 číslic bude označovať 13-miestne číslo EAN. (Upozornenie: 14-miestne GTIN sa na knihe nikdy nezobrazuje vo forme čiarového kódu).

13.3 Internetovské identifikátory: URN

Unifikované mená zdroja (URN) sú trvalé identifikátory zdroja. Ich syntax definovaná v štandarde Internet RFC 2141 je jednoduchá:

```
<URN> ::= "urn:" <NID> ":" <NSS>
```

kde <NID> je identifikátor mena a <NSS> je špecifický reťazec mena. Vedúce "urn:" a identifikátor mena nezohľadňujú jednotlivé prípady.

Proces registrácie URN definuje RFC 3406. Meno môže byť zapísané pre akýkoľvek existujúci systém identifikátorov, pokiaľ zodpovedá syntaxi URN.

Identifikátor mena (NID) "isbn" je vyhradený pre systém ISBN v RFC 3187. Podľa tohto štandardu RFC akékoľvek URN založené na čísle ISBN má nasledujúcu syntax:

```
urn:isbn:<NSS>
```

kde špecifický reťazec mena obsahuje číslo ISBN v strojom čitateľnej forme. Napríklad:

```
urn:isbn:9780110002224  
urn:isbn:9510184357
```

10-miestne a 13-miestne číslo ISBN môže zdieľať rovnaké URN vzhľadom k tomu, že akékoľvek použitie pripúšťajúce spracovanie čísel ISBN v budúcnosti bude schopné zaobchádzať s obidvomi, 10-miestnymi aj 13-miestnymi číslami ISBN, a rozoznať prefixy 978 alebo 979.

Rozšírenie čísel ISBN do unifikovaných mien zdroja je technicky jednoduché a finančne nenáročné: unifikované mená zdroja sú voľné. Služby rozlíšenia, systémy pripájajúce

unifikované mená zdroja k identifikovaným zdrojom alebo bibliografické záznamy opisujúce tieto zdroje sa môžu opierať o akúkoľvek existujúcu alebo budúcu internetovskú technológiu, pretože unikované mená zdroja nie sú závislé od technológie. Spočiatku sa bude rozlíšenie URN na internete opierať o Systém mien domén, ako ho opisujú štandardy RFC 3401-3405. Každé meno bude mať vlastný rozlišovací mechanizmus, ktorý bude opísaný v štandarde RFC, v ktorom je meno zapísané do identifikačného systému.

Syntax URN je definovaná takým spôsobom, že webové prehliadače ju môžu používať namiesto Uniformných lokátorov zdroja (URL). Nanešťastie, v súčasnosti prehliadače podporujú unikované mená zdroja len pomocou pripojenia na sieť. To umožňuje implementáciu URN v rozličných malých prostrediach (napr. nemecké dizertácie), ktoré môžu, alebo nemusia byť schopné navzájom spolupracovať.

Ďalšie informácie:

Pridelovanie NID: <http://www.iana.org/assignments/urn-namespaces>

Informačné centrum URN: <http://www.uri.net/>

13.4 ISAN a V-ISAN

ISAN – Medzinárodné štandardné číslo audiovizuálnych dokumentov (International Standard Audiovisual Number)

Číslo ISAN identifikuje audiovizuálne dielo - napr. akékoľvek dielo, ktoré obsahuje pohyblivé obrázky buď sprevádzané zvukom, alebo bez zvuku, a nezávisle od fyzickej formy, v ktorej sa toto dielo distribuuje. Číslo ISAN sa nepoužíva pre nepohyblivé, fixné obrázky, pre zvukové nahrávky alebo iné formy obsahu, bez významných audiovizuálnych zložiek. Pridelenie čísla ISAN nesúvisí so žiadnym procesom registrácie autorských práv, ani neposkytuje dôkaz o vlastníctve práv na audiovizuálne dielo. Číslo ISAN sa aplikuje pre všetkých držiteľov práv (autorov, výrobcov a ich agentov) na identifikáciu audiovizuálneho diela bez ohľadu na jeho fyzickú formu.

Číslo ISAN pozostáva zo 16 hexadecimálnych číslic rozdelených do dvoch segmentov: 12-miestna koreňová časť nasledovaná 4-miestnou časťou pre epizódy. Nuly sa používajú ako vyplňové znaky, ak dielo nie je epizódou. Kedykoľvek je číslo ISAN vyjadrené v okom čitateľnej forme, obsahuje prefix a posledný kontrolný znak.

Príklad: ISAN 1881 66C7 3420 6541 9

Číslo ISAN definuje Medzinárodný štandard (ISO 15706:2002).

Registrujúci úrad pre číslo ISAN:

ISAN International Agency
26, rue de Saint Jean
CH-1203 Geneva
Switzerland
Tel: (+41) 22 545 10 00
Fax: (+41) 22 545 10 40
E-mail: info@isan.org
URL: <http://www.isan.org>

V-ISAN – Medzinárodné štandardné číslo audiovizálnych dokumentov (International Standard Audiovisual Number) – Identifikátor verzie.

Číslo V-ISAN identifikuje špecifickú verziu audiovizuálneho diela – alebo iný obsah súvisiaci s audiovizuálnym dielom – počas celej jeho existencie. Číslo V-ISAN je kombináciou medzinárodného štandardného čísla audiovizálnych dokumentov (ISAN), ktoré definuje štandard ISO 15706 s pridaným segmentom pre verziu.

Čísla V-ISAN sa používa vtedy, ak je žiaduca presná a jedinečná identifikácia špecifickej verzie audiovizuálneho diela – alebo iného obsahu súvisiaceho s audiovizuálnym dielom, napr. pri umeleckom audiovizuálnom výtvoze a distribučných systémoch, televíznych alebo rozhlasových prenosoch a v elektronických programových príručkách.

Číslo V-ISAN pozostáva zo 16 hexadecimálnych číslic čísla ISAN pre audiovizuálne dielo, za ktorými nasleduje segment zložený z 8 hexadecimálnych číslic. Akonáhle je číslo V-ISAN vyjadrené v okom čitateľnej forme, predchádza mu označenie ISAN a príslušné kontrolné znaky sú zahrnuté za číslom ISAN a za segmentami verzie.

Príklad: ISAN 1881-66C7-3420-6541-9-9F3A-0245-U

Pridelenie čísla V-ISAN nevyžaduje dôkaz o vlastníctve práv buď na verziu, alebo na súvisiaci obsah, alebo na samotné audiovizuálne dielo.

Od svojho publikovania [Január 2005] číslo V-ISAN prechádzalo štandardizáciou prostredníctvom ISO TC46/SC9 Pracovnej skupiny 1. Po schválení v ISO bude štandard vydaný ako ISO 15706-2 a bude sprevádzaný Technickou správou 20925, ktorá pozostáva z informatívnej smernice pre činnosti systému V-ISAN pod dočasným názvom: *Informácie a dokumentácia – Medzinárodné štandardné číslo audiovizuálnych dokumentov (ISAN) – Pracovné smernice pre segment verzie (V-ISAN)*.

Pracovná skupina ISO má kontaktné údaje:

ISO/TC 46/SC 9 Secretariat

E-mail: iso.tc46.sc9@lac-bac.gc.ca

URL: <http://www.lac-bac.gc.ca/iso/tc46sc9/wg1/register.htm>

13.5 ISMN

ISMN – Medzinárodné štandardné číslo hudobní (International Standard Music Number), identifikuje všetky tlačené hudobniny, ak sú dostupné v predajnej sieti, alebo ako výpožičky, alebo zadarmo.

Je to 10-miestny identifikátor, ktorého prvý znak je písmeno “M”. Písmeno “M” odlišuje číslo ISMN od čísla ISBN a od iných štandardných čísel.

Ostatné prvky sú: identifikátor vydavateľa, ktorý identifikuje konkrétneho vydavateľa hudobní, číslo titulu, ktoré identifikuje konkrétnu hudobninu a kontrolná číslica, ktorá sa vypočítava pomocou modulu 10. Písmeno “M” sa počíta ako 3.

Číslo ISMN sa môže integrovať do medzinárodného 13-miestneho čiarového kódu EAN pomocou prefixu 979. Písmenu “M” je len pre účely čiarového kódu pridelená číselná hodnota nula (0).

Číslo ISMN sa nepoužíva na označenie kníh o hudbe, ktorým sa prideľuje číslo ISBN, ani na označenie hudobných pásov, CD nosičov alebo videí.

Jednotky špecificky označené číslami ISMN obsahujú notové záznamy (orchestrálne aj vokálne), sady partitúr, antológie, mikroformy, hudobniny publikované v Braillovej alebo elektronickej podobe a spevníky (nepovinne). V niektorých prípadoch môže byť spevník, hymnár alebo album s rozsiahlym textom a/alebo ilustráciami považovaný za hudobninu, „normálnu“ knihu, alebo oboje. V takých prípadoch môžu byť pridelené čísla ISMN aj ISBN, pričom obidva identifikátory musia byť na publikácii vytlačené a zreteľne odlišené.

ISMN spravuje Medzinárodná agentúra ISMN:

International ISMN Agency
Staatsbibliothek zu Berlin
Preussischer Kulturbesitz
Potsdamer Strasse 33
10785 Berlin, Germany
Tel.: (+49 30) 266-2336, -2496, -2498
Fax: (+49 30) 266-2378
E-mail: ismn@sbb.spk-berlin.de
URL: <http://ismn-international.org>

13.6 ISRC

Medzinárodný štandardný kód zvukových záznamov (ISRC) je štandardným medzinárodným identifikátorom zvukových záznamov (štandard ISO 3901). Čísľuje každý zvukový záznam diela (nie fyzickú jednotku), bez ohľadu na kontext alebo nosič, na ktorom je vydaný. Číslo ISRC pozostáva z dvanástich číslic a obsahuje štyri prvky: kód krajiny, kód prvého vlastníka, rok a kód záznamu.

Príklad: ISRC DE P55 97 00001

Systém ISRC spravuje IFPI - International Federation of the Phonographic Industry (Medzinárodná federácia fonografického priemyslu):

International ISRC Agency
IFPI Secretariat
54 Regent Street
London W1B 5RE
United Kingdom
Tel: +44 (0) 20 7878 7900
Fax: +44 (0) 20 7878 6832
E-mail: isrc@ifpi.org
URL: <http://www.ifpi.org/isrc>

13.7 ISSN

Spolu so systémom Medzinárodného štandardného čísla knihy bol zriadený číslovací systém pre zdroje na pokračovanie – Medzinárodné štandardné číslo seriálov (International Standard Serial Number - ISSN), ISO 3297: 1998.

Zdroj na pokračovanie je publikácia, ktorá je tlačaná priebežne bez vopred určeného ukončenia. Takáto publikácia je zvyčajne tlačaná v postupných alebo integrujúcich vydaniach, ktoré majú vo všeobecnosti číselné a/alebo chronologické označenie. Typické príklady zahŕňajú seriálové publikácie, napr. noviny, časopisy, odborné časopisy, magazíny atď. a pokračujúce integrujúce zdroje, napr. publikácie s voľnými listami, ktoré sa pravidelne aktualizujú a webové stránky, ktoré sa pravidelne aktualizujú.

Systém ISSN spravuje Medzinárodné centrum pre registráciu seriálov (International Centre for the Registration of Serials):

ISSN International Centre
20, rue Bachaumont
75002 Paris, FRANCE
Tel: (+33 1) 44 88 22 20
Fax: (+33 1) 40 26 32 43
E-mail: issnic@issn.org
URL: <http://www.issn.org>

Vydavatelia seriálov by mali požiadať Medzinárodné centrum ISSN (International ISSN Centre), alebo národné centrum ISSN, pokiaľ takéto existuje, o číslo ISSN pre seriálové publikácie.

Niektoré publikácie, napr. ročenky, výročné správy, monografické edície atď. by mali mať pridelené číslo ISSN pre titul seriálu (ktoré zostáva nezmenené pre všetky časti alebo jednotlivé zväzky seriálu) a číslo ISBN pre každý jednotlivý zväzok.

Ak má publikácia pridelené číslo ISBN aj číslo ISSN, musia byť obidve čísla zreteľne odlišené.

13.8 ISTC

Medzinárodný štandardný kód textu (International Standard Text Code) je dobrovoľný číslovací systém na efektívnu identifikáciu textových prác. Pod záštitou Medzinárodnej organizácie pre štandardizáciu (ISO) v Ženeve prebieha vypracovanie príslušného štandardu.

Číslo ISTC môže byť aplikované na akúkoľvek textovú prácu, akonáhle existuje zámer vydať takúto prácu vo forme jednej alebo viacerých reprezentácií. Pre účely štandardu je "textová práca" definovaná ako typický abstraktný výtvor intelektuálneho alebo umeleckého obsahu, zložený z kombinácie slov. Príkladom textovej práce sú články, eseje, romány, scenáre alebo poviedky.

Číslo ISTC nebude pridelené fyzickým produktom alebo iným reprezentáciám diela. Takýmto fyzickým produktom (napr. tlačenej knihe, hovoriacej knihe alebo elektronickým verziám takýchto produktov) bude pridelené číslo ISBN.

Číslo ISTC umožní účinnú identifikáciu a spravovanie textových prác, nie publikácií, hoci sa môže spájať s identifikátormi produktu na usporiadanie rozličných reprezentácií textových prác, ako je napr. ISBN.

Bude to „hluché“ číslo, čo znamená, že nebude zahŕňať akékoľvek kódy alebo iné dôležité prvky a nebude označovať autora alebo vlastníka práce.

Štandard má spravidla dĺžku 16 hexadecimálnych číslic za použitia číslic 0 – 9 a písmen A – F a pozostáva zo štyroch prvkov v tomto poradí: prvok registrujúcej agentúry, prvok roka, prvok práce a kontrolná číslica.

V zmysle tohto vzniklo konzorcium zložené z Medzinárodnej konfederácie spoločností autorov a skladateľov (CISAC), Nielsen BookData a R.R. Bowker, aby zabezpečilo činnosť budúceho Registrujúceho úradu pre číslo ISTC, akonáhle bude schválený štandard ISO 21047. Podrobnejšie informácie o ISTC Registrujúcom úrade nájdete na kontakte:

CISAC

20-26 Boulevard du Parc

92200 Neuilly sur Seine

France

Tel.: (+ 33 1) 55 62 08 50

Fax: (+ 33 1) 55 62 08 60

E-mail: cisac@cisac.org

URL: <http://www.cisac.org>

13.9 ISWC

Medzinárodný štandardný kód hudobných diel (ISWC – International Standard Musical Work Code) identifikuje hudobné diela ako nehmotné výtvy. Nepoužíva sa na identifikovanie reprezentácií alebo obsahov súvisiacich s hudobným dielom. Takéto ukážky a obsahy sú predmetom samostatných identifikačných systémov, napr. ISRC, ISMN, ISAN a ISTC (pozri opis každého z týchto identifikátorov na inom mieste časti 13).

Príklad: Mozartova Čarovná flauta (*Die Zauberflöte*) je vhodná na identifikáciu kódom diela ISWC. Mnohé tlačené notové záznamy získavajú čísla ISMN, libretá a ich preklady čísla ISTC (a publikácie z nich dostávajú čísla ISBN), videonahrávka z predstavenia dostane číslo ISAN, séria televíznych programov získa číslo V-ISAN, a zvukový záznam opery číslo ISRC.

Ďalšie informácie sú dostupné v registrujúcom úrade:

CISAC

20-26 Boulevard du Parc

92200 Neuilly sur Seine

France

Tel.: (+ 33 1) 55 62 08 50

Fax: (+ 33 1) 55 62 08 60

E-mail: cisac@cisac.org

URL: <http://www.cisac.org>

14. ONIX

ONIX je medzinárodný štandard na reprezentáciu a komunikáciu informácií o knižnom obchode a seriáloch a informácií o elektronických produktoch v elektronickej forme. Pozostáva zo špecifikácií obsahu (vrátane prvkov dát, tagov a zoznamov kódov) a z XML DTD.

ONIX bol vyvinutý a vedie ho EDItEUR spolu s Book Industry Communication a the Book Industry Study Group a s používateľskými skupinami v krajinách, v ktorých ONIX zaviedli knižné trhy a služby „knihy v tlači“. Medzi tieto krajiny patria Spojené štáty, Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Austrália, Kanada a Južná Kórea.

ONIX mapovala Library of Congress do MARCu21 a British Library do UNIMARCu. Používa ho niekoľko národných knižníc, ktoré získavajú informácie o produktoch od vydavateľov pre účely Katalogizácie v publikácii (CIP) alebo na rozšírenie možností verejne prístupných katalógov v režime online (OPAC).

Ďalšie informácie o ONIXe sú dostupné v:

EDItEUR
39-41 North Road
London N7 9DP
UK
Tel: +44 (0)20 7607 0021
Fax: +44 (0)20 7607 0415
E-mail: brian@bic.org.uk
URL: <http://www.editeur.org/>

15. Publikácie

Medzinárodný adresár vydavateľov ISBN (Publishers' International ISBN Directory - PIID)

Medzinárodný adresár vydavateľov ISBN (PIID) obsahuje všetky pridelené identifikátory vydavateľov. V súčasnosti sa vydáva v tlačenej forme i na CD-ROMe.

Informačný bulletin ISBN (ISBN Newsletter)

Informačný bulletin ISBN zvyčajne prináša súhrn zo zasadnutia Medzinárodného poradného výboru ISBN.

Odpovede na najčastejšie otázky o systéme ISBN

Prečo je potrebné používať číslo ISBN?

Ak ste vydavateľ alebo kníhkupec, je vo vašom záujme používať ISBN, pretože chcete predávať knihy. Ak nie je možné objednávať a distribuovať vaše knihy pomocou čísla ISBN a ak nie sú zahrnuté v produktoch bibliografických dát, zistíte, že sa vaše knihy nepredávajú. Ľudia sa budú domnievať, že vaše knihy neexistujú a hoci o ich existencii vedia, môžu považovať za priveľmi obtiažne zaobstárať ich iným spôsobom.

Musím mať číslo ISBN?

Z hľadiska medzinárodného systému ISBN neexistujú zákonné požiadavky upravujúce povinnosť mať číslo ISBN, čo neposkytuje žiadnu zákonnú alebo autorskoprávnu ochranu. V mnohých krajinách je aj napriek tomu používanie čísla ISBN stanovené zákonom.

Ak nie sú knihy určené na predaj, je nutné, aby mali číslo ISBN?

Je žiaduce, aby boli **všetky** knihy identifikované číslami ISBN.

Malo by byť katalógom z aukcií pridelené číslo ISBN? Ako je to s katalógmi z výstav?

Ak je katalóg vydávaný na poskytnutie podrobných informácií o kusoch dostupných na predaj na aukcii, nemalo by mu byť pridelené číslo ISBN. Takýto katalóg sa považuje za marketingový materiál (aj v prípade, že neobsahuje ceny) a zostáva mimo rámca pridelovania čísla ISBN. Naproti tomu, katalógom sprevádzajúcim výstavy, ktoré poskytujú textové informácie o konkrétnych umelcoch alebo predmetoch, prináležia čísla ISBN.

Kto prideluje identifikátor žiadateľa (vydavateľa)?

Identifikátory žiadateľa (vydavateľa) môže jednotlivým vydavateľom pridelovať výlučne registrujúca agentúra ustanovená Medzinárodnou agentúrou ISBN. Tieto identifikátory žiadateľa (vydavateľa), ani akékoľvek im zodpovedajúce čísla ISBN, nemôžu byť predávané alebo pridelené akémukoľvek inému vydavateľovi.

Keď zmeníme cenu knihy, je potrebné pridelit' nové číslo ISBN?

Nie.

Vyžaduje zmena formátu nové číslo ISBN?

Áno, rozličné formáty vyžadujú rozličné čísla ISBN.

Vydávame knihu v cudzom jazyku. Mala by mať číslo ISBN krajiny, v ktorej sa používa jazyk, v ktorom je kniha napísaná?

Nie. Určujúcim prvkom je krajina, kde má vydavateľ sídlo a nie jazyk textu.

Pripravujeme revidované vydanie knihy. Vyžaduje sa pridelenie nového čísla ISBN?

Významná zmena textu vyžaduje pridelenie nového čísla ISBN. Ak boli v knihe vykonané opravy, na rube titulnej strany by malo byť uvedené, že táto kniha je revidovaným vydaním a nové číslo ISBN by malo byť uvedené pri tomto údaji.

Vyžaduje sa pre dotlač bez zmeny textu alebo väzby pridelenie nového čísla ISBN?

Nie. Musí sa ponechať pôvodné číslo ISBN, za predpokladu, že vydavateľ a nakladateľstvo zostáva rovnaké.

Chceli by sme pridelit' nové číslo ISBN z trhových dôvodov. Je to prípustné?

Nie, ak nedochádza k zmene textu, formátu alebo väzby, ktorá by bola dôvodom pre pridelenie nového čísla ISBN.

Vydávame dotlač knihy s inou cenou. Je potrebné pridelit' nové číslo ISBN?

Nie. Dotlač (pozn. prekl. nezmenená dotlač) nevyžaduje nové číslo ISBN ani vtedy, ak sa cena zmenila alebo nie.

Vydávame knihu v spolupráci s iným vydavateľom. Čie číslo ISBN by malo byť uvedené na knihe?

V prípade spoločnej publikácie majú obidvaja vydavatelia právo zverejniť svoje číslo ISBN na knihe. Malo by byť jasné, ktoré číslo identifikuje ktorého vydavateľa. Ak však len jeden z vydavateľov skladuje zásoby a distribuuje publikáciu, odporúča sa, aby sa vo forme čiarového kódu na zadnom obale knihy zobrazilo číslo ISBN vydavateľa zodpovedajúceho za distribúciu publikácie.

Je možné znovu pridelit' čísla ISBN, ak sú knihy, ktorým bolo pridelené, rozobrané?

Nie. Číslo ISBN identifikuje daný titul, jeho vydanie a väzbu navždy. Ak aj budú takéto knihy rozobrané, stále budú dostupné v niektorých predajniach a určite budú existovať v knižniciach.

Ako sa pridelujú čísla ISBN dielam vo viacerých formátoch/viacerých zväzkoch?

Číslo ISBN musí byť pridelené celému súboru viacväzkového diela; aj v prípade, keď sa jednotlivé zväzky súboru predávajú samostatne, každý zväzok musí mať vlastné číslo ISBN. Pridelenie čísla ISBN každému zväzku sa odporúča aj v prípade, ak sa zväzky nepredávajú samostatne. Zjednodušuje to manipuláciu s vráteným tovarom (poškodené zväzky) a znižuje možnosť zámery jednotlivých publikácií. Na každom zväzku by mal byť uvedený zoznam všetkých čísel ISBN.

Podobné pravidlá sa uplatňujú pri súpravách (napr. CD-ROM so sprievodnou brožúrou). Ak je akákoľvek časť dostupná samostatne, musí jej, takisto ako aj celej súprave, byť pridelené samostatné číslo ISBN.

Vydávame publikácie v edícii. Potrebujeme ISBN alebo ISSN?

Edícia dostane číslo ISSN a jednotlivé tituly v rámci nej dostanú čísla ISBN.

Vydávame dotlač s novým názvom. Je potrebné prideliť nové číslo ISBN?

Áno. Pri zmene názvu je potrebné prideliť nové číslo ISBN.

Preberám prácu iného vydavateľstva, ktoré má pridelený vlastný identifikátor žiadateľa (vydavateľa). Všetky knihy, ktoré vydáme, budú vydané pod názvom nášho vydavateľstva. Môžeme prečíslovať všetky tituly bývalého vydavateľstva?

Ak sú publikácie nanovo vydané pod vaším menom, môžete prideliť nové čísla ISBN z vášho identifikátora žiadateľa (vydavateľa).

Aké informácie by mali byť zahrnuté v prvku metadát <Vydavateľ>?

Vydavatelia sú povinní informovať skupinovú agentúru alebo organizáciu zodpovednú za spravovanie registrácie publikácií o číslach ISBN, ktoré budú pridelené chystaným publikáciám. Prvok dát <Vydavateľ> odkazuje na názov subjektu spojený s vydaním publikácie – napr. Reed International Books. Je to povinný prvok v každom výskyte položky <Vydavateľ> a je neopakovateľný. Dĺžka poľa je premenlivá, ale odporúča sa maximálna dĺžka 100 znakov. Hoci prvok určuje, že do metadát sa zahrnie len meno vydavateľa, povinnosťou všetkých agentúr je spravovať pre vlastné záznamy aktualizované adresy alebo iné kontaktné údaje vydavateľov.

Aké informácie by mali byť zahrnuté v prvku metadát <Dátum vydania>?

Tento prvok obsahuje dátum prvého vydania publikácie v krajine vydania (t.j. pod aktuálnym číslom ISBN, odlišným od dátumu prvého vydania diela). Hoci by dátum mal byť uvedený čo najpresnejšie, pre predbežné informácie postačujú mesiac a rok vydania, a pre publikácie z edičného plánu postačuje rok vydania. Je to povinný prvok a je prípustný v týchto formátoch:

4 číslice (YYYY) - rok

6 číslic (YYYYMM) – rok, mesiac

8 číslic (YYYYMMDD) – rok, mesiac, deň

Ak vydavateľ doplní dátum pred vydaním, tento dátum sa bude považovať za očakávaný dátum, ktorý sa nahradí aktuálnym dátumom vydania, akonáhle bude známy. Nepredpokladá sa, že všetky miestne agentúry budú požadovať predbežné informácie, ale ak sa preto rozhodnú, musí byť tento prvok aktualizovaný v čase vydania správnym dátom.

Nie som vydavateľ – môžem aj napriek tomu dostať číslo ISBN?

Áno. Pre naše účely je vydavateľom skupina, organizácia, spoločnosť, alebo jednotlivец, ktorý je zodpovedný za vydanie publikácie. Je to tiež osoba alebo subjekt, ktorý podstupuje finálne riziko pri sprístupňovaní produktu — spravidla to nie je tlačiar.

Berte do úvahy, že v mnohých krajinách existuje podrobná legislatíva upravujúca publikačnú činnosť.

V našej krajine funguje knižný trh vo väčšine prípadov bez výpočtovej techniky. Potrebujeme aj napriek tomu čísla ISBN?

Na to, aby ste mohli používať číslo ISBN, nie je potrebná výpočtová technika. Číslo ISBN umožňuje kopírovať bibliografické záznamy. Okrem toho, ak chcete vyvážať knihy, bez čísla ISBN nemôžu byť zahrnuté v produktoch bibliografických dát.

Predávame knihy, ale aj kancelárske potreby, hračky a iné predmety. Číslo ISBN identifikuje len knihy. Čo máme robiť s ostatným tovarom?

Ostatný tovar môže byť očíslovaný iným číslovacím systémom, napr. číslom tovaru EAN. Moderné skenovacie zariadenia čítajú a spracovávajú rozličné typy čísel vyjadrených čiarovými kódmi.

Organizácia EAN nás požiadala, aby sme sa stali jej členom. Je to povinné?

Ak máte záujem iba o používanie čísla ISBN vo forme 13-miestnych čiarových kódov EAN, nemusíte sa stať jej členom. Ale keďže EAN a UCC poskytujú aj iné číslovacie štandardy na identifikáciu kartónov, dodávaných jednotiek, lokácií atď. a poskytujú aj iné trhové služby, napr. čísla elektronických adres (kódy lokácií), formáty EDI (výmena elektronických dát) atď., môžete mať záujem stať sa jej členom. Informácie o službách organizácie EAN poskytne príslušná pobočka EAN.

Čo sa stane v prípade, keď sme použili všetky čísla nášho identifikátora?

Môžu vám prideliť ďalší identifikátor, ktorý môže počítať, ak je to nevyhnutné, so zvýšenou produkciou. Ide o nový identifikátor, nie o náhradu pôvodne prideleného.

Vyžadujú rozličné formáty elektronickej publikácie (napr. PDF, HTML) samostatné čísla ISBN?

Rozličné formáty elektronickej publikácie sa považujú za odlišné formy produktu, a preto je potrebné identifikovať ich odlišnými číslami ISBN, ak je každý formát dostupný samostatne.

Dostávajú publikácie tlačené na požiadanie číslo ISBN?

Áno. Ak publikácia tlačená na požiadanie nahrádza pôvodnú verziu a má rovnaký formát, môže sa použiť pôvodné číslo ISBN. Ak sa však vyskytnú zmeny v obsahu alebo formáte, ktoré odôvodňujú vytvorenie nového vydania, vyžaduje sa samostatné číslo ISBN.

Dostávajú publikácie tlačené na požiadanie podľa špecifickej objednávky zákazníka číslo ISBN?

Nie. Publikáciám, ktoré sú dostupné v obmedzenom počte, napr. publikácie tlačené na požiadanie podľa špecifickej objednávky zákazníka s obsahom prispôsobeným požiadavke používateľa, nebude pridelené číslo ISBN.

Stanovuje Medzinárodná agentúra ISBN poplatky za čísla ISBN? Je tento poplatok rovnaký vo všetkých krajinách?

Medzinárodná agentúra ISBN neovplyvňuje ani neurčuje poplatky za poskytnutie čísel ISBN, pretože nie je priamo zodpovedná za ich pridelenie na úrovni skupinových/národných agentúr. Z tohto dôvodu táto úloha pripadá skupinovým/národným agentúram a v dôsledku

meniacich sa ekonomických faktorov sa poplatky vyberané jednotlivými agentúrami pravdepodobne líšia.

Čo ak potrebujem len jedno číslo ISBN?

V niektorých krajinách sú čísla ISBN dostupné ako samostatné čísla (tzv. zberné čísla pre vydania vlastným nákladom). V týchto prípadoch, ani identifikátor žiadateľa (vydavateľa), ani konkrétne číslo ISBN z tohto pridelenia nebude jednoznačne identifikovať konkrétneho vydavateľa. V iných krajinách môžu byť čísla ISBN prideľované len v blokoch s minimálnym počtom desať čísel ISBN. V tejto otázke konzultujte s národnou agentúrou ISBN, ktorá zodpovedá za vašu jazykovú oblasť, geografický región alebo iné príslušné zoskupenie.

V našej krajine nie je agentúra ISBN zodpovedná za prideľovanie ISBN – čo máme robiť?

ISBN je platný štandard, ktorý sa používa vo viac ako 160 krajinách a uskutočnil zásadný prevrat v prístupoch k skladovaniu, vyhľadávaniu a používaniu bibliografických dát a pomohol čo najviac rozvinúť maloobchod a zvýšiť úroveň distribúcie. Odporúčame Vám, aby ste sa obrátili na ministerstvo kultúry alebo na akékoľvek iné organizácie, ktoré zodpovedajú za knižný trh, alebo naň majú vplyv, a oboznámili ich so žiadosťou implementovať systém ISBN vo vašej krajine. Mali by ste ich vyzvať, aby kontaktovali Medzinárodnú agentúru ISBN, ktorá im poskytne rady týkajúce sa podmienok pre zriadenie agentúry. Ak tento pokus neprinesie úspech, môžete požiadať Medzinárodnú agentúru ISBN o ďalšie usmernenie. Ako krátkodobé riešenie na to, aby vašim publikáciám mohli byť prideľované čísla ISBN a aby sa s nimi mohlo nakladať na medzinárodnej úrovni, odporúčame, aby ste obrátili na distribútora sídliaceho v inej krajine, ktorý bude ochotný spravovať vaše zásoby a prideľovať čísla ISBN vo váš prospech (pozri tiež časť 5.9).

Budú môcť v iných krajinách vyhľadávať naše knihy v prehľadávačoch príslušných krajín? Ak nie, ako to môžeme umožniť?

Nie. Na to, aby ste to mohli umožniť, musíte osloviť príslušnú agentúru ISBN a požiadať o podrobné informácie, ako získať prístup do ich národného katalógu kníh v obehu (napr. knihy v tlači). V niektorých prípadoch budete musieť získať distribútora v tej ktorej krajine, alebo mať v príslušnej krajine sídlo skôr, než vám to umožnia. Za určitých okolností bude kniha musieť byť napísaná v jazyku príslušnej krajiny.

Nasledujúca séria otázok sa týka zmien v štruktúre čísla ISBN a revízie štandardu.

Čo bolo hlavným cieľom revízie čísla ISBN a jeho štruktúry?

Hlavným zámerom projektu revízie čísla ISBN bolo zvýšiť číselnú kapacitu systému ISBN. V dôsledku vzniku elektronických publikácií a ďalších zmien vo vydavateľskom priemysle sa číselná kapacita systému ISBN vyčerpáva oveľa rýchlejšie, ako sa pôvodne predpokladalo v období druhej polovice 60tych rokov, kedy bol systém ISBN navrhnutý pre tlačené knihy.

Aké zmeny v systéme ISBN prebehnú?

Dĺžka čísla ISBN sa z desiatich číslic mení na trinásť. Číslo ISBN bude obsahovať počiatočný prefix, pozostávajúci z trojmiestneho čísla dostupného v Medzinárodnej asociácii číslovania tovarov (EAN International). Doteraz boli Medzinárodnou asociáciou číslovania tovarov sprístupnené prefixy 978 a 979, ale v budúcnosti môže dôjsť, vzhľadom na pokračovanie

zabezpečenia kapacity systému, k prideleniu ďalších prefixov. Číslam ISBN bude ponechaná kontrolná číslica, ale zmení sa metóda jej výpočtu; úplné vysvetlenie algoritmu pozri časť 4.5.

Prečo práve takéto riešenie a nie iné?

Návrh 13-miestneho riešenia bol predložený vzhľadom k tomu, že knihy môžu mať číslo ISBN aj 13-miestny čiarový kód EAN (napr. 10-miestne číslo ISBN s prefixom 978 a s prepočítanou poslednou kontrolnou číslicou). Toto riešenie takisto umožňuje systému ISBN použiť prefix "979", pred rokmi rezervovaný na budúce použitie v knižnom obchode v rámci systému EAN.

Prečo sa ISBN nezmenilo na „hluché“ číslo, akým je ISSN?

Takýto systém by bol ťažko kontrolovaný bez podpory silnej centrálnej databázy, ktorá by slúžila na pridelenie ISBN a zároveň by zabráňovala vzniku duplícít. Vypracovanie takejto centrálnej databázy, hoci vo forme širokej siete, by z tohto návrhu spravilo pre používateľov systému ISBN príliš nákladné a komplikované riešenie.

Aké sú dopady zmeny na 13-miestne číslo ISBN?

Každý, kto zaznamenáva, skladuje, alebo vymieňa dáta ISBN v automatizovanom systéme, bude musieť zabezpečiť, aby tieto systémy dokázali pracovať s formátom 13-miestneho čísla ISBN. Hlavnými používateľskými skupinami, ktoré postihnú tieto zmeny, sú vydavatelia, distribútori, maloobchod a knižnice. Zasiahne to rovnako softvérové aplikácie ako aj automatizované systémy objednávania, skladové kontrolné systémy, predajné systémy a databázy knižníc.

Výťah z *Odporúčaní pre implementáciu 13-miestnych ISBN*

Retrospektívna konverzia

Vydavatelia budú musieť prepočítať všetky čísla ISBN a prispôbiť formát nového čísla do svojich systémov. Toto bude zahrňovať čísla ISBN všetkých titulov v tlači, pravdepodobne všetkých alebo väčšiny rozobraných titulov, na ktorých môžu byť obdržané objednávky alebo iné formy dopytu, a všetky nepridelené čísla ISBN, dodávané miestnymi agentúrami.

Softvér bude široko prístupný pre konverzie v malom rozsahu a poskytovatelia systémov môžu zákazníkom dodať programy týkajúce sa konverzie. Niektorých vydavateľov, obzvlášť tých, so značným množstvom nepridelených čísel ISBN, môže zlákať pokračovanie v používaní 10-miestnych čísel ISBN vo vnútorných systémoch, alebo vytvorenie iných polôh, pri ktorých by sa mohlo zdať, že číslo sa zmenilo, no v skutočnosti štruktúra čísla ISBN stále vychádza z 10-miestneho čísla ISBN. Spôsobuje to prekážky, z dôvodu nejasností, ktoré môžu nastať po začatí používania prefixu 979. Mohlo by to byť obzvlášť nebezpečné pre používateľov, ktorí v interných systémoch skracujú čísla ISBN na identifikátor titulu a kontrolnú číslicu a vynechávajú dokonca identifikátor žiadateľa (vydavateľa).

Poznámka: Od vydavateľov sa nebude očakávať nové označovanie zásob 13-miestnymi číslami ISBN, pretože čiarový kód ostane nezmenený a 13-miestny kód Bookland EAN vytlačený pod čiarovým kódom bude rovnaký ako 13-miestne číslo ISBN (hoci bez spojovníkov).

Kníhkupci budú musieť spracovať 13-miestne čísla ISBN pre objednávanie, vystavenie faktúry za objednávku a ostatné funkcie od 1. januára 2007 a môžu byť požiadaní vykonať to čo najskôr. Väčšina systémov kníhkupectiev bude schopná zaobchádzať s 13-miestnymi produktovými číslami používanými systémom EAN; schopnosť prečítať a spracovať identickú číselnú štruktúru pre knihy a ostatný tovar bez vystavenia riziku nejasnosti bude znamenať významný prínos. Manuálne vykonávanie skladovej kontroly a iné systémy môžu vyžadovať, aby bola prevedená konverzia z 10-miestnych na 13-miestne čísla ISBN.

Knižnice a knižničné systémy

Knižnice a tí, čo predávajú knižničné systémy, budú musieť udržiavať oboje, existujúce 10-miestne čísla ISBN aj nové 13-miestne čísla ISBN čo najskôr pred 1. januárom 2007 a pokračovať v tom aj v budúcnosti.

Nie je nevyhnutné upravovať čísla ISBN obsiahnuté v bibliografických záznamoch retrospektívne, ale formáty záznamov musia byť schopné obsiahnuť 13-miestne ale aj 10-miestne čísla ISBN a to čo najskôr. Knižnice môžu mať záujem zaznamenávať obidve formy jedného čísla ISBN, v prípade, že ich obidve vydavatelia vytlačia na publikácie, čo pravdepodobne začnú robiť v predstihu pred 1. januárom 2007. V prípade, že je nákupná

objednávka založená na bibliografickom zázname obsahujúcom len 10-miestne číslo ISBN, toto číslo musí byť v záznamoch transakcie nákupu zmenené na 13-miestne.

Existujúce odporúčania pre knihy uvádzajú, že používatelia knižníc budú pokračovať v používaní 10-miestnych čísel ISBN na dobu neurčitú. Používatelia musia byť schopní nájsť bibliografické informácie v katalógoch knižníc pomocou oboch formátov čísla ISBN, pre všetky 10-miestne čísla ISBN a 13-miestne čísla ISBN s prefixom 978, odhladiac od formy čísla ISBN v bibliografickom zázname.

Toto bude vyžadovať zmeny v registroch a v softvéri na vyhľadávanie, ktorý bude potrebné previesť čo najskôr pred 1. januárom 2007.

Knižnice, ktoré poskytujú používateľom a zamestnancom možnosť prehľadávať v katalógoch iných knižníc a iné informačné zdroje prostredníctvom jediného používateľského rozhrania, budú musieť zvážiť dopad zmien týkajúcich sa prispôsobeniu 13-miestnym číslam ISBN. Systémy, ktoré spájajú a deduplikujú výsledky vyhľadávania z viacerých zdrojov pomocou čísel ISBN, budú musieť počítať s odlišnými záznamami, nesúcimi odlišné formy rovnakého čísla ISBN.

Rovnako tak knižnice, ktorých katalógy sú prístupné na vyhľadávanie prostredníctvom vzdialených klientov, budú musieť zvážiť dopad zmien na tieto katalógy.

Knižnice budú musieť posúdiť dopad zmien s ohľadom na väzby na a z rôznorodého obsahu a služieb vychádzajúcich z ISBN.

Toto môže zahŕňať obohacovanie katalógov napr. o obrázky obálok kníh, o zoznamy obsahov, o resumé a o recenzie, rovnako aj knižný maloobchod, ktorý je prístupný na internete, a tiež systémy zoznamov odporúčajúcich bibliografií, linkovacie servre, korporatívne portály, virtuálne prostredie na vzdelávanie (the Virtual Learning Environment) a prístup k plným textom elektronických kníh.

V rámci riadiacich modulov knižničných systémov môžu byť potrebné zmeny napr. vo forme dĺžok poľa, vo validačných procedúrach a v grafickej úprave obrazoviek a tlače. Medziknižničné výpožičné systémy môžu byť z hľadiska hľadania zhody závislé od čísel ISBN. Môže existovať softvér, ktorý používa čísla ISBN na porovnávanie a deduplikovanie bibliografických záznamov, ktoré sa importujú buď online, alebo v dávkach.

Knižničné systémy budú musieť pracovať s 13-miestnymi číslami ISBN vo všetkých ohľadoch týkajúcich sa nákupu kníh, vrátane všetkých transakcií s kníhkupcami, najneskôr od 1. januára 2007. Knižovníci a ich dodávatelia systémov by mali byť v súlade s dodávateľmi kníh a príslušnými obchodnými organizáciami a dohodnúť sa na prechode čo najskôr. Štandardné formáty EDI, napr. EDIFACT, sú určené pre obidve čísla ISBN (napr. 10-miestne) a čiarový kód EAN, takže obidva prvky by sa mohli počas prechodného obdobia vymieňať. Treba poznamenať, že tieto úvahy sa netýkajú len tlačených kníh, ale platia aj pre elektronické knihy a všetky ostatné materiály, ktoré takisto identifikuje číslo ISBN.

Hoci sa špeciálne čiarové kódovanie prírastkových čísel (napr. samostatné kópie) kníh nezmení, snímače čiarových kódov, ktoré sa používajú na prístup k dátam alebo ako vyhľadávacie jednotky čísel ISBN z čiarového kódu EAN, ktorý v súčasnosti produkuje 10-miestne čísla ISBN, bude potrebné preprogramovať.

Zmeny, týkajúce sa implementácie nových čísel ISBN

Nový štandard bude zahŕňať revíziu odporúčaní na používanie čísla ISBN. Je nepravdepodobné, že dôjde k výrazným zmenám súčasných odporúčaní v oblasti použiteľnosti čísla ISBN pre produkty, ktorým prináleží alebo pravidiel týkajúcich sa formátu a zmien vo vydaniach. Sú prepracované tak, aby zodpovedali novším formám publikácií, napr. vydaniam elektronických publikácií (elektronické knihy). Úplné informácie týkajúce sa uplatnenia čísla ISBN nájdete v *Príručke používateľa systému ISBN* a v agentúrach ISBN.

Časový plán používania 13-miestnych čísel ISBN

Je pravdepodobné, že prechodné obdobie vedúce k zavedeniu 13-miestnych čísel ISBN od 1. januára 2007, bude trvať dosť dlhý čas; rýchlosť, s akou sa priemysel pohne vpred bude závisieť od požiadaviek jednotlivých obchodných partnerov. Niektoré organizácie, ktoré implementujú nové systémy budú pravdepodobne chcieť urýchliť tempo a požiadajú obchodných partnerov, aby zaviedli 13-miestne čísla ISBN radšej skôr, ako neskôr. Toto môže viesť k reťazovej reakcii, ktorá spôsobí, že sa 13-miestne čísla ISBN budú používať vo veľkom už pred rokom 2007.

Vzhľadom k tomu, že vydavatelia budú nevyhnutne uchovávať zásoby s 10-miestnymi číslami ISBN do ďalekej budúcnosti, môžu pociťovať, že by bolo rozumné priblížiť sa k tlačeniu 13-miestnych čísel ISBN na knihy čo najskôr, spolu s 10-miestnym číslom ISBN už pred rokom 2007. Odporúča sa, aby sa v prípade takéhoto rozhodnutia, vyskytli obidve čísla na rube titulnej strany a na obale knihy, ak neexistuje čiarový kód, v tejto forme:

ISBN-13: 978-1-873671-00-9

ISBN-10: 1-873671-00-8

Toto umožní vymazanie 10-miestneho čísla ISBN z dotlačí vydaných po roku 2007 s minimálnymi alebo žiadnymi nákladmi. Vydavatelia by sa mali ubezpečiť, že môžu dostávať a spracovávať objednávky pomocou 13-miestneho ISBN skôr, než bude zverejnené na vytlačenej materiáli.

Pre tituly publikované po 1. januári 2007 by sa spôsob tlače mal vrátiť do takého stavu, ktorý bol prijatý:

ISBN 978-1-873671-00-9

Symbol čiarového kódu na zadnom obale knihy ostane nezmenený až na to, že okom čitateľné číslo by sa na tituloch publikovaných po 1. januári 2007 malo zmeniť na 13-miestne a budú mu predchádzať písmená ISBN a jednotlivé skupiny čísel vnútri ISBN budú oddelené spojovníkmi, aby sa zachovala zrozumiteľnosť čísla. Vydavatelia a tlačiar, ktorí na vytváranie čiarových kódov využívajú vlastný softvér, by mali zabezpečiť jeho prispôbenie sa novým požiadavkám a mali by overiť, či dodávatelia filmových matríc alebo elektronických čiarových kódov správne interpretujú túto požiadavku.

Príklad čiarového kódu s okom čitateľným 13-miestnym číslom ISBN

Poznámka: Do roku 2007 by vydavatelia a tlačiar mali pokračovať v tlačení 10-miestnych čísel ISBN v okom čitateľnej verzii nad symbolom čiarového kódu na zadnom obale knihy aj v prípade, ak vytlačili obidva (10-miestne aj 13-miestne) čísla ISBN na rube titulnej strany.

Používatelia, ktorí chcú stanoviť 13-miestne číslo ISBN na základe čiarového kódu a k nemu pripojeného textu, by mali vychádzať z okom čitateľného kódu Bookland EAN, ktorý je vytlačený pod čiarovým kódom.

Algoritmus umožňujúci overenie a rozdelenie čísel pre účely zobrazenia, tak 10-miestnych, ako aj 13-miestnych, nájdete v *Príručke používateľa systému ISBN*. Súbor dát týkajúce sa tohto algoritmu budú v krátkom čase dostupné na webovej stránke Medzinárodnej agentúry ISBN.

Špeciálnu pozornosť bude potrebné venovať katalógovým a skladovým objednávkam a to v období zavedenia 13-miestnych čísel ISBN. Odporúča sa, aby vydavatelia v období, ktoré predchádza zmene, tlačili obidve formy čísla ISBN. Skrátené čísla ISBN by sa mali zrušiť, aby sa predišlo nedorozumeniam.

Očakáva sa, že niektorí kníhkupci budú chcieť robiť objednávky pomocou 13-miestnych čísel ISBN pred dátumom prechodu. Táto skutočnosť musí byť predmetom dohody medzi obchodnými stranami a vydavatelia sa musia s dodávateľmi systémov dohodnúť, či je potrebné zmeniť všetky dochádzajúce čísla ISBN na 13-miestne, keď sa tak začne diať. V každom prípade musia byť schopní spracovať všetky 13-miestne čísla ISBN po 1. januári 2007, aby sa vyhlo novej dvojznačnosti s číslami ISBN s prefixom 979.

Zodpovednosť za zmeny

Odporúča sa, aby organizácie čo najskôr preskúmali všetky existujúce systémy – manuálne a elektronické – aby pripravili akčný plán, a ak je to nevyhnutné, rozdelili zdroje. Odporúča sa, aby bol v každej organizácii vymenovaný konkrétny zodpovedný pracovník, ktorý bude dohliadať nad nevyhnutnými fázami prechodu vo všetkých dôležitých oblastiach. Tieto v prvom rade zasiahnu systémy, ale takisto budú mať dopad na vydavateľské procesy, predaj a marketing, oblasti dizajnu a produkcie, rovnako ako funkcie licenčných poplatkov a účtovníctva v nakladateľstvách.

Možný – ale nie úplný – zoznam systémov, ktoré môžu byť zasiahnuté vo vydavateľskej organizácii je:

- Pridelovanie čísel ISBN
- Informácie o produktoch
- Riadenie vydavateľstva
- Systémy produkcie
- Dodávateľské systémy elektronických kníh
- Plnenie objednávok/riadenie skladov
- Účtovníctvo
- Právne záležitosti a zmluvy
- Riadenie práv a systémy licenčných poplatkov

Kníhkupci budú musieť medzi inými možnými oblasťami zrevidovať:

- Systémy objednávania
- Vykonávanie skladovej kontroly
- Pokladničné systémy
- Účtovníctvo

Knižnice budú musieť zrevidovať:

- Akvizičné systémy vrátane transakcií s obchodnými partnermi

- Katalogizačné a iné vstupné systémy k bibliografickým dátam
- Systémy medziknižničných výpožičných služieb
- Procedúry importovania bibliografických záznamov
- Snímače čiarových kódov
- Lokálne katalógy
- Informačné portály/metaprieskumové systémy
- Schopnosť spolupracovať so vzdialenými informačnými zdrojmi a klientami
- Systémové prepojenia k a od vzdialených obsahov a služieb
- Iné funkcie a systémy súvisiace s ISBN

Komunikácia s obchodnými partnermi

Jasné rozhodnutia a komunikácia medzi nimi, sledovanie načasovania a metód implementácie, sú veľmi dôležité pre hladký priebeh zavedenia nového štandardu. Všetkým organizáciám sa odporúča, aby si vymieňali informácie o stave implementácie a o časových plánoch so všetkými obchodnými partnermi a aby sa tak ubezpečili, že partneri robia podobné implementačné kroky.

Iné otázky, ktorým treba venovať pozornosť

Je veľmi pravdepodobné, že sa v budúcnosti zavedú ďalšie prefixy pre 13-miestne čísla ISBN, ale v zásade systém pretrvá v novodefinovanej štruktúre veľa rokov. V každom prípade, jeho projektanti by mali mať na mysli niektoré dodatočné možné scenáre súvisiace s dĺžkou polí:

- Niektoré organizácie majú záujem o 14-miestne číslo GTIN (Global Trade Item Number), pri ktorom 13-miestnemu číslu ISBN predchádza dodatková číslica, ktorá môže byť po dohode medzi obchodnými partnermi využitá ako indikátor úrovne balenia.
- Využitie Identifikátora digitálnych objektov (DOI) alebo Unifikovaného mena zdroja (URN) sa môže vo väčšom rozsahu zavádzať do častí priemyselného dodávateľského reťazca; tieto identifikátory majú variabilnú dĺžku a môžu pojať čísla ISBN.

Systém ISBN je vo svojej novej forme nastavený tak, aby bol odolný a stabilný pre všetky v súčasnosti známe aplikácie, ale bolo by rozumné vybudovať ho v požadovanej flexibilitě, aby bol schopný zodpovedať dodávateľskému reťazcu budúcnosti.

Najčastejšie otázky

Čo sa stane s číslami ISBN, ktoré vydavateľ získal, ale zatiaľ nepridelil?

Vydavateľ by mal pokračovať v ich používaní až do vyčerpania, ale musí zmeniť formáty čísla na nové 13-miestne číslo, ktoré bude mať prefix 978.

t.j. ISBN: 1-873671-00-8
sa prekonvertuje na
ISBN: 978-1-873671-00-9

Budú musieť byť nové čísla ISBN pridelené produktom, ktoré už boli publikované?

Nie. Existujúce čísla ISBN by sa mali zmeniť z 10-miestnych na 13-miestne (s prefixom 978) od 1. januára 2007. Toto sa bude týkať záznamov pre akýkoľvek titul, pre ktorý sa môžu vyskytnúť transakcie a mali by preto zahŕňať rozobrané tituly, rovnako ako tie, ktoré sú v súčasnosti v katalógoch.

Číslo ISBN a čiarový kód na knihách nebude potrebné zmeniť, až kým nebude vydaná dotlač knihy, pretože čiarový kód predstavuje 13-miestne číslo EAN, ktoré je rovnaké ako nové 13-miestne číslo ISBN.

Môžu vydavatelia znovu použiť existujúce 10-miestne čísla ISBN na nových publikáciách tak, že im dodajú prefix 978?

Nie. Dodanie prefixu 978 predtým použitému číslu ISBN nevytvára nové číslo ISBN a z tohto dôvodu ho nie je možné prideliť novej publikácii.

Budeme schopní komunikovať s obchodnými partnermi aj prostredníctvom 10-miestneho čísla ISBN po 1. januári 2007?

Po 1. januári 2007 sa číslo ISBN zmení na 13-miestne číslo a všetky mechanické systémy sa budú musieť prispôsobiť jeho používaniu v takejto forme. Obchodné systémy nemusia po tomto termíne podporovať 10-miestne čísla ISBN. V prechodnom období môžu byť uzavreté dohody medzi obchodnými partnermi o podpore obidvoch formátov.

Budú vydavatelia musieť používať 13-miestne čísla ISBN, alebo môžu pokračovať v používaní 10-miestnych?

Vydavatelia budú musieť zmeniť všetky systémy, aby sa prispôsobili používaniu 13-miestneho čísla ISBN od 1. januára 2007, aby sa vyhlo prípadnej nejednoznačnosti (keď sa začne používať dodatkový prefix 979). Hoci sa s touto možnosťou počíta len okrajovo, vydavateľom sa dôrazne odporúča vykonať nevyhnutné konverzie najneskôr do tohto termínu. Najdôležitejšie je, aby sa mechanické systémy do tohto termínu prispôsobili novému štandardu, čo umožní pokračovať v komunikácii s obchodnými partnermi bez prerušenia.

Ak má naša spoločnosť stále veľa 10-miestnych čísel ISBN, prečo je potrebné preformátovať ich na 13-miestne čísla?

Zmenil sa medzinárodný štandard ISBN. Systém ISBN riadi obchodovanie v priemysle na medzinárodnej úrovni a pridelovanie čísel ISBN je organizované rovnako. 13-miestne číslo ISBN je nevyhnutné, pretože existujúce zásoby čísel sa v určitých častiach sveta vyčerpávajú. Preto sa na zachovanie systému zavádza dodatkový prefix 979, pomocou ktorého sa rozšíri použiteľnosť čísel.

Môžu vydavatelia používať prefix 979 na doplnenia 10-miestnych čísel ISBN?

Nie. Pozri nasledujúcu otázku.

Dostane naše vydavateľstvo rovnaké prefixy v novom bloku 979, ako boli v bloku 978?

Takmer určite nie. Jedným z dôvodov súčasného nedostatku 10-miestnych čísel ISBN je to, že prefixy boli v minulosti pridelované príliš veľkoryso, výsledkom čoho je fakt, že niektorí vydavatelia vlastnia oveľa viac čísel, ako požadujú. Agentúry ISBN sa v budúcnosti budú usilovať pridelovať menšie bloky čísel, čo povedie k vytvoreniu nových kritérií na pridelovanie prefixov.

Mali by byť na publikácii vytlačené obidve, 10-miestne aj 13-miestne, čísla ISBN?

Na knihy publikované po 1. januári 2007 by sa malo tlačiť len 13-miestne číslo ISBN. Aby sa minimalizovalo množstvo požadovaných zmien, vydavateľom sa odporúča tlačiť obidve čísla ISBN na rube titulnej strany publikácií čo najskôr, pretože toto umožní vymazanie 10-miestnej verzie čísla z dotlačí. Nie je potrebné pred 1. januárom 2007 zahŕňať 13-miestne číslo ISBN nad čiarový kód, vzhľadom k tomu, že číslo Bookland EAN zobrazené v čiarovom kóde a v okom čitateľnej forme pod čiarovým kódom je rovnaké ako 13-miestne číslo ISBN (hoci bez spojovníkov). Na publikácie publikované po 1. januári 2007 musia vydavatelia tlačiť 13-miestne číslo ISBN v okom čitateľnej forme nad čiarovým kódom na zadnom obale publikácií, zachovávajúcu správnu štruktúru pomocou spojovníkov.

Medzinárodné odporúčania pre projektantov systémov

Projektantom systémov sa odporúča pri projektovaní softvéru, ktorý ovplyvňuje systém ISBN, zväžiť nasledovné fakty:

Zápis údajov ISBN – všeobecné aspekty

Zatiaľ čo štandard ISBN definuje jedinú 13-miestnu verziu, 10-miestne čísla spojené s prefixom EAN.UCC 978 budú dostupné v dodávateľskej sieti mnoho rokov. Projektanti by mali zväžiť, do akej miery budú obvyklé procedúry zápisu informácií akceptovať a konvertovať 10-miestne alebo 13-miestne čísla ISBN pre vnútorné požiadavky systému.

Keď sa 10-miestne číslo ISBN konvertuje na 13-miestne, prefix 978 predchádza prvým 9 čísliciam 10-miestneho čísla ISBN, po ktorých nasleduje kontrolná číslica vypočítaná pomocou modulu 10 vzorca na výpočet kontrolnej číslice v časti 4.5.

Keďže všetky identifikátory produktu EAN.UCC môžu byť vyjadrené v 14-miestnej forme, odporúča sa, aby projektanti systémov začlenili do návrhov zhodu s GTIN. Ďalšie informácie o GTIN pozri časť 13.2.

Zápis údajov ISBN – aspekt validácie

Na potvrdenie toho, že vstupný údaj je platné číslo ISBN, sú dostupné dve roviny validácie:

- Validácia kontrolnej číslice (pozri časť 4.5)
 - Proces overovania kontrolnej číslice je jednoduchý matematický vzorec, ktorý sa môže použiť na overenie vnútornej konzistencie vstupného údajá ISBN. Overenie kontrolnej číslice zachytí množstvo chýb vo vstupných informáciách, ale nepotvrdí, že číslo ISBN pochádza z bloku pre žiadateľa (vydavateľa) definovaného pre blok skupiny žiadateľa.
- Validácia skupiny žiadateľa a žiadateľa (vydavateľa) (pozri časť 4.6)
 - Tento vzorcový proces zložený z dvoch krokov overí, či je skupina žiadateľa definovaná a či je blok žiadateľa (vydavateľa) v rámci tejto skupiny definovaný Medzinárodnou agentúrou ISBN. Keď je buď skupina žiadateľa, alebo blok skupiny žiadateľa nedefinovaný, číslo ISBN je neplatné. Keď je skupina žiadateľa a blok žiadateľa definovaný, informácia z tohto procesu sa rozdelí na číslo ISBN pozostávajúce z piatich prvkov:
 - _ Prefix
 - _ Identifikátor skupiny
 - _ Identifikátor žiadateľa (vydavateľa)
 - _ Identifikátor titulu
 - _ Kontrolná číslica

- Pridelovanie a definovanie blokov skupiny žiadateľa je pokračujúci proces, nad ktorým dozerá Medzinárodná agentúra ISBN. Aktuálne informácie o blokoch skupín žiadateľov budú dostupné na štandardných URL na webovej stránke Medzinárodnej agentúry ISBN. Projektantom systémov sa pre aktuálne overovanie a rozdeľovanie dát odporúča pravidelne sledovať tento zdroj.

Výstup údajov ISBN – všeobecné aspekty

Všetky externé prenosy čísla ISBN by mali používať 13-miestnu formu čísla po 1. januári 2007.